

Стенографски дневник

НА

3. заседание

Сряда, 1 септември 1948 г.

Открито в 15 ч. 27 м.

Председателствувал подпредседателят д-р Георги Атанасов.

Секретар: Тодор Тихолов.

СЪДЪРЖАНИЕ

	Стр.		Стр.
Съобщения:		Говорили: м-р Ради Найденов	38
Отпуски	29	Янко Марков	38
Законопроекти	29	Черню Чендов	38
За смъртта на народния представител Коста Крачанов и почитане паметта му	29	Христо Лилков	39
За смъртта на секретаря на ЦК на ВКП (б) Андрей Жданов и почитане паметта му	37	3. За временната трудова повинност. (Първо и второ четене)	40
Дневен ред:		Говорили: м-р Петър Каменов	42
Законопроекти:		Цоло Кръстев	42
1. За гражданското съдопроизводство. (Първо и второ четене)	29	Йордан Панайотов	42
Говорили: Дамян Попхристов	35	Дияно Тодоров	43
Борис Бонов	36	4. За лова. (Второ четене)	43
2. За опазване на държавната тайна. (Първо и второ четене)	37	Говорил: м-р Георги Трайков	48
		Дневен ред за следващото заседание	49

Председателствувал д-р Георги Атанасов: (Звъни) Присъствуват нужното число народни представители. Откривам заседанието.

(От заседанието отсъствуват следните народни представители: Александър Петров, Атанас Николов, Атанас Минков, Борис Тасков, д-р Васил Ханджиев, Веселин Дашин, Вида Василева, Витан Цветанов, Вълчо Цанков, д-р Вяра Златарева, Георги Георгиев, Георги Григоров, Георги Колев, д-р Георги Петков, Горан Ангелов, Данчо Димитров, Димитър Георгиев, Димитър Чорбаджиев, Димитър Греков, Димитър Котев, Димо Костадинов, Дочо Шипков, Драган Стоянов, Елена Гавраилова, Жейка Хардалова, Иван Копринков, Иван Димитров, Иван Попов, Иван Масларов, Израел Майер, Коста Лулчев, Костадин Велев, Крум Милушев, Лалю Ганчев, Людмил Стоянов, Мата Тюркеджиева, Никола Минчев, Нинко Стефанов, д-р Петър Дертлиев, Петър Бомбов, Петър Братков, Петър Панайотов, Руса Петкова, Станка Иванова, Станю Василев, Стойне Лисийски, Стойно Гяуров, Стоян Гюров, Тодор Найденов, Тодор Самодумов, Хафуз Генджев, Цанко Григоров, Цветана Киранова, Яна Манева и Янчо Деведжиев)

Преди да пристъпим към дневния ред, съобщавам на Великото народно събрание, че нашият другар, народният представител Коста Крачанов, избраник от Казанлъшката избирателна колегия, е починал преди около един месец.

Моля Събранието да почете паметта му със ставане на крака. (Всички стават. Едноминутно мълчание.)

Съобщавам на Събранието, че бюрото на Великото народно събрание е разрешило отпуск на следните другари народни представители: Владимир Поптомов — 3 дни, Иван Димитров — 4 дни, Михаил Попов — 1 ден, Никола Георговски — 1 ден, Пана Милошев — 1 ден, Георги Връбчев Георгиев — 4 дни, Петър Янчев — 4 дни, Петър Бомбов — 4 дни, Стойне Лисийски — 4 дни, Петър Панайотов — 4 дни, Вилал Мурадов — 4 дни, Димо Атанасов — 4 дни, Стоян Дупаринов — 4 дни, Ангел Бъчваров — 4 дни, Костадин Денев — 4 дни, Петър Бобчев — 4 дни, Мата Тюркеджиева — 4 дни, Цанко Маринов — 4 дни, Крум Милушев — 4 дни, Петко Пеев — 4 дни, Недялко Переновски — 4 дни, Слав Баджаков — 4 дни, Илия Илиев — 4 дни, Горан Костадинов — 4 дни, Цанко Маринов — 4 дни, Крум Милушев — 4 дни, Георги Данков — 4 дни, Никола Палагачев — 4 дни, Асен Чапкънов — 4 дни, Александър Петров — 4 дни, д-р Петър Пачев — 4 дни, Али Бекиров — 4 дни, Костадин Диклиев — 4 дни, Яна Георгиева — 4 дни, Атанас Николов — 4 дни, Нисим Исаков — 4 дни, Васил Дерменджиев — 4 дни, Йордан Чобанов — 5 дни, д-р Пенчо Костурков — 5 дни, Лалю Ганчев — 5 дни.

Повечето от тия народни представители са председатели и секретари на народни съвети и желаят да се завърнат по-скоро по местата си.

Другарят народен представител Георги Петков Колев моли да му се разреши 30 дни отпуск по болест, за което е нужно

съгласието на Великото народно събрание. Моля ония другари народни представители, които са съгласни да му се разреши исканият отпуск, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Съобщавам на Събранието, че са постъпили законопроекти:

От Министерството на народната просвета — законопроект за народната просвета.

От Министерството на финансите — законопроект за задължителна застраховка на държавни и обществени имоти срещу щети от пожар.

Тия законопроекти ще бъдат отпечатани, раздадени на народните представители и поставени на дневен ред.

Пристъпваме към разглеждане на дневния ред, определен за днешното заседание, точка първа:

Първо четене на законопроекта за гражданското съдопроизводство.

Моля секретаря да прочете законопроекта.

Секретар Тодор Тихолов (к): (Чете)

МОТИВИ

към законопроекта за изменение на закона за гражданското съдопроизводство

Уважаеми народни представители! Със закона за устройството на народните съдилища («Държавен вестник», брой 70, от 26 март 1948 г.) се създаде новата организация на съдилищата у нас и се поставиха някои нови задачи на същите в съгласие с разпоредбите на членове 56—61 от Конституцията. Правилата на съдопроизводството по граждански дела от своя страна трябва да бъдат съобразени с новото съдебно устройство, за да се осигури по-пълно осъществяването на задачите, които са възложени на гражданските съдилища.

Предложеният законопроект си поставя тази именно цел.

Принципът, според който само установените граждански съдилища са компетентни да разрешават спорове от частно-правно естество, намери своето пълно приложение у нас с отменяването от духовните съдилища на споровете за прекратяването на браковете и с прехвърлянето им върху редовните граждански съдилища. Това налага да се отмени алинея втора на чл. 1 от закона. Същият принцип, провъзгласен в чл. 1 от закона, прави излишен следващия чл. 2, в който се подчертава същият принцип по отрицателен път: поради това следва да бъде отменен и чл. 2.

При новото устройство на съдилищата у нас, в системата на което не се предвиждат апелативни съдилища, и във връзка с възприетото начало за разглеждането на делата само от две съдебни инстанции значението на околийските съдилища нараства значително. При това околийски съдилища има не само във всички административни околии, но и в места, които не са околийски центрове. Поради това тия съдилища се явяват най-близки до народа; на тях ще следва да бъде възложено

разрешаването на ония гражданско-правни въпроси, в които участва голямата маса на трудещите се, но които, от друга страна, не представляват особена сложност от фактическа и правна страна. Това са предимно споровете от сравнително не голям материален интерес.

Всичко това, взето във връзка с настъпилото поради войната общо поскупване на живота, налага да се увеличи компетенцията на околийските съдилища, като се направят подсъдни там всичките оценяеми лични и вещни искове с цена до 200.000 лв. включително. В такъв смисъл законопроектът предвижда да се изменят точки 1 и 2 на чл. 13 от закона. Владельческите искове и исковете за поставяне на граници (чл. 13, точки 3 и 4) остават подсъдни на околийските съдилища — в това отношение не се предвижда никаква промяна.

Това увеличение на компетентността на околийските съдилища трябва да бъде съпроводено с една малко по-голяма грижа за подготовката на процеса пред тия съдилища. Законопроектът (§ 4) възлага на ищеца да представи и препис от исквата молба (но не и от приложението към нея) за връчване на ответника. Това няма да затрудни ищеца, който и без това трябва да изготви исквата си молба, но ще улесни твърде много ответника, който, като получи преписа от исквата молба, ще се ориентира за естеството на предявения срещу него иск без да е нужно да прави за това справка в самото дело в съдилището, което в повечето случаи ще е свързано с пътувания и неудобства. При това преписът от исквата молба ще се връчва на ответника заедно с призовката за първото заседание и затова връчването на тоя препис нито ще отнеме работата на съда, нито ще забави хода на делото. Подаването на писмен отговор не е задължително — неподаването на такъв не ще има никакви неблагоприятни последици за ответника.

Разясняването на фактическата и на правната страна на делото и посочването на доказателствата ще става в първото заседание, но при активното участие на съда. След първото заседание доказателства пред околийския съд не се допускат пред вид на това, че страните ще могат да допълнят доказателния материал по делото и пред втората инстанция.

Само исковите молби с цена на иска над 10.000 лв. се предвижда да се приподписват задължително от адвокат. Въпреки тия различия, делата пред околийските съдилища ще се движат по правилата, предвидени за областните съдилища, което осигурява напълно защитата на легитимните интереси на съдебните се.

Двойната размяна на книжа пред областните съдилища е премахната; предварителната подготовка на делото се състои в подаване на исква молба от страна на ищеца и на писмен отговор от страна на ответника. Във връзка с това се налагат и измененията на чл. 86, които законопроектът предвижда. Едновременно с това на тоя текст се дава и едно по-реално съдържание. Дава се възможност на ищеца в първото заседание да измени основанието на иска, но затова трябва да подаде писмена молба, за да се оточнят фактическите положения, на които ишецът основава своя иск. Изменението на предмета на иска се допуска само с изричното съгласие на ответника. Без съгласието на противната страна ишецът, според законопроекта, ще може да премине от установителен иск към осъдителен и обратно, а също така да търси обезщетение вместо първоначално търсената вещ, когато това е оправдано от настъпили след предявяването на иска промени. Това безспорно съставлява изменение на иска, но следва да бъде допуснато направо от закона, както това предвижда законопроектът. Не е нужно да се създава фикцията, че преминаването на един иск към друг не се счита като изменение на иска, в какъвто смисъл е разпоредбата на текста на сегашния чл. 86, алинея трета, за да допусне по тоя косвен път изменението на иска.

С проекта се предвижда да се премахне дознанието чрез околни люде (членове 209—227) като особено доказателствено средство в гражданския процес. Този институт на практика почти никога не се използва, тъй като свидетелите заместват напълно окопните люде. Също така предвижда се да се отменят и разпоредбите на членове 262 и 263 относно работите, които са изпаднали в неупотреба.

Съществени изменения се правят в чл. 271 относно допустимостта на решителната клетва.

В т. 2 на чл. 271 се правят изменения, наложени от новото държавно устройство на страната. Освен това предвижда се да не се допуска решителна клетва и по спорове, в които участвуват юридически лица. Практиката показва, че често пъти предлагането на решителна клетва на юридически лица се използва като средство за замедляване и дори шиканиране на процеса чрез привличането да отговарят по тая клетва множество лица членове на представителния орган на юридическото лице. От друга страна констатира се, че често пъти се злоупотребяват интересите на юридическото лице поради неоправдан отказ на представителите му да приемат клетва. Най-после по спорове с юридически лица винаги могат да бъдат набавяни други доказателства, за да не става нужда да се прибегва до това доказателствено средство. Всичко това налага да се изключи решителната клетва по спорове, в които участвуват юридически лица, било че клетвата се предлага от противната страна на юридическото лице, било че то самото я предлага.

В алинея втора на тази точка се предвижда разрешение за предлагане на решителна клетва от страна на недееспособния да се дава от съда, който разглежда делото, а не от роднинския съвет, както е досега. Това е по-правилно и по-целе-

сообразно, тъй като съдът по-добре може да прецени дали е уместно в дадения конкретен случай, с оглед интересите на недееспособния, спорът да бъде разрешен с решителна клетва. От друга страна по този начин се избягва и обременителната процедура при вземане на решение от роднинския съвет по въпроса.

В разпоредбата на чл. 363 се отстранява една несъобразност. Препращането към чл. 109, което се съдържа в текста на чл. 363, се явява вече неуместно след премахването на двойната размяна на книгата.

Изменението, предвидено в чл. 363, т. 3, се налага във връзка с закриването на Върховния административен съд.

Изменението, което се предвижда в алинея втора на чл. 371, е продиктувано от премахването на института на окончателните решения в гражданския процес. Според предлаганото изменение обезпечение на иска може да бъде поискано всякога, както в първата, така и във втората съдебна инстанция, докато не е постановено подлежащо на изпълнение решение по спора. Такова решение е не само решението, което е влязло в законна сила (т. 1 на чл. 557), но също така и решението, което подлежи на предварително изпълнение по силата на закона или по което е допуснато такова изпълнение (точки 3 и 4 на чл. 557). Наличността на едно изпълняемо решение прави безпредметно допускането на обезпечение на иска.

С изменението, което се прави в алинея втора на чл. 372, се възприема, като по-целесъобразна, установената практика от съдилищата по приложението на този текст относно размера на гаранцията, която трябва да представи ишецът, когато искът се обезпечава чрез налагане на възбрана върху недвижим имот. В този случай гаранцията ще се определя не с оглед стойността на подлежащата на възбравяване имот, както бе досега, а с оглед на размера на обезпеченото искане или вземане; като се приема, че 1/5 част от него ще представлява винаги достатъчна гаранция за обезщетяване на вредите, които би претърпял ответникът поради неоснователното налагане на възбрана върху неговия имот. Покрай това поправка се и една несъобразност в същата алинея, тъй като още с изменението на закона от 14 декември 1937 г. чл. 372 остава само с две, а не с три точки.

С проекта се предвижда да се отмени съдебното поръчителство като способ за обезпечение на парични вземания и на оценени в пари искания. Този способ на обезпечение на практиката се оказва съвсем непригоден да отговори на съвременните изисквания за едно сигурно и бързо осъществимо средство за обезпечение и поради това то отдавна вече няма никакво приложение в гражданския процес. Налага се да бъдат отменени всички отнасящи се до този предмет разпоредби (членове 379, т. 3, и 404—410).

Изменението, предвидено в чл. 421, е във връзка с премахването института на окончателните решения.

Отменението на чл. 438, както и измененията в чл. 440 са продиктувани от предвидените нововъведения в режима на съдебните разноски.

Новото изречение, което се прибавя към алинея четвърта на чл. 456, цели да запълни една празнота в закона. Не е оправдано, постановеният съдебен акт да загуби своята сила само поради това, че един от съдиите, който е участвувал при разглеждането и решаването на делото, не е подписал резолюцията или мотивите, ако той е бил възпрепятствуван да спори това поради някоя неотстраняема пречка (смърт, нецелостно събитие и пр.). Но за да може и в този случай решението да запази своята сила, необходимо е председателствуващият състав да направи бележка върху самия съдебен акт, в която да посочи пречката, поради която липсва подписът на един от съдиите. Това правило не може да бъде приложено обаче, когато съдебният акт не е подписан от двамата от съдиите. В такъв случай актът е абсолютно нищожен.

Отменението на членове 461—463 е продиктувано от измененията, които се предвиждат досежно заплащането на берните за призовки и съобщения и от друга страна поради съображението, че начинът и редът на връчване съобщенията по делата е уреден общо в членове 113—132 от закона.

С проекта се предвижда да се заплаща мито вместо да се внася залог по частните жалби (чл. 291, алинея трета). Поради това т. 3 и алинея последна на чл. 516 се отменят. Във връзка с това се внася съответно изменение и в чл. 521.

С разпоредбите, които са поместени в § 39 от проекта (членове 522—529), се цели да се даде едно по-системно, цялостно и прегледно изложение на правилата, отнасящи се до реда на обжалване решенията на областните съдилища и до начина на разглеждане делата от Върховния съд. Дава се нова номерация на текстовете и се заличават ненужните текстове. Покрай това правят се и някои терминологически поправки и на съществувалите сега текстове, с което се изяснява, че обжалването на делата пред Върховния съд не е обжалване по касационен ред.

По начало Върховният съд разглежда делата по същество. Пред него обаче не се допускат нови доказателства. В това отношение изключение се прави само досежно самопризнанието, тъй като при разглеждане на делото по същество Върховният съд не може да не зачете едно самопризнание, което страната е направила пред него било устно, било писмено в разменените по делото книжа. Само в два случая Върховният съд няма да решава сам делата по същество, а ще ги връща за ново разглеждане в първата инстанция: 1) когато първата инстанция неправилно е отказала да допусне искания от страните доказа-

телства пред нея и 2) когато съдът не е указал на страните, че за известни обстоятелства те не са посочили доказателства, т. е. когато не е изпълнил задълженията си по чл. 150. алинея първа, второ изречение, и поради това делото е останало неизяснено от фактическа страна. Понеже в тия случаи се налага да се съберат нови доказателства, целесъобразно е това да стане от първата инстанция.

Изоставят се разпоредбите, отнасящи се до съдебното мито по жалбите пред Върховния съд, тъй като тази материя се урежда в чл. 591, алинея втора.

С допълнението към чл. 549 се предвижда едно ново основание за преглед на влязло в законна сила решение, именно когато постановеното решение се основава на съдебен акт или на постановление на друго държавно учреждение, което впоследствие е отменено. Оправдано е и в този случай да се допусне прегледът, защото постановеното решение се оказва лишено от законна основа.

С допълнението към буква «б» на чл. 551 се дава едно по-справедливо разрешение на въпроса откога започва да тече срокът за подаване молба за отмяна в случай че молителят не е участвувал като страна по наказателното дело. В този случай, според проекта, срокът ще започне да тече от деня на узнаване присъдата, а не от деня на постановяването ѝ.

В съгласие с разпоредбите на чл. 28 от закона за устройството на съдилищата и на чл. 11 от закона за Прокуратурата, с предлагания нов чл. 551-а се дава право на министъра на правосъдието, на главния прокурор на републиката и на председателя на Върховния съд да искат преглед на влезли в законна сила решения, когато констатира, че са налице някои от основанията, предвидени в чл. 549. В този случай искането на прегледа не е ограничено със сроковете, предвидени в чл. 551.

С предвидения нов чл. 552-а се пояснява, че когато отмени влязлото в законна сила решение, Върховният съд изпраща делото за ново разглеждане на онзи съд, който е постановил отмененото решение. В случая не се поставя изискването делото да бъде разглеждано от друг състав на същия съд. Когато бъде отменено решение, постановено от апелативния съд или от самия Върховен съд, последният сам ще разгледа делото по същество (§ 3 от преходните разпоредби).

В книга VI (членове 583—632) се правят съществени изменения. Преди всичко премахват се берните за призовки и съобщения (чл. 599). Известни са големите затруднения, които днес създава събирането на тези берни. За да не се задръстват съдилищата с висящи дела, същите се насрочват, без да са внесени берните за призовки, като впоследствие се издават изпълнителни листове за тях (чл. 605, алинея втора). Всичко това създава огромна работа, която ангажира много персонал в съдилищата. От друга страна изпълнението на тия листове върви доста трудно: в данъчните управления днес има натрупани много изпълнителни листове, издадени за неплатени берни, в повечето случаи за незначителни суми, събирането на които струва на държавата по-скъпо от самата присъдена сума. Ето защо проектът предвижда още при подаване на молбите и жалбите, които се разглеждат в съдебно заседание, да се взема за призоваването на страните и другите лица по делото еднократна такса — 100 лв. пред околийския съдия и 200 лв. пред областния съд. По този начин не само ще се опрости събирането на тези съдебни разписки, но се и намаляват последните.

Правят се изменения досежно съдебните мита. Както се изтъква в началото, с изменението на чл. 13 се увеличава подсъдността на околийския съдия: занаяд той ще разглежда дела с цена на иску до 200.000 лв. Размерът на митата обаче остава неизменен. В такъв случай по една голяма част от исковете — тези с цена от 30.000—200.000 лв., по които се вземаше мито по 3%, занаяд ще се събира само 2%. Освен това прави се значително намеление на съдебните мита по делбите: вместо платаните днес 3% и 2.5% съдебно мито върху наследствения дял, предвижда се събирането само на 2% върху стойността на дяловете при съдебна подялба и 1% — при отгодба.

Съвсем нов е текстът на чл. 594-а. Предвижда се плащането на съдебното мито по всички производства пред съдилищата, по които се образуват дела.

Изменението на чл. 599 налага да се внесе съответно изменение и в чл. 630, както и да се оточни алинея втора на чл. 605.

С проекта се премахват редица текстове, отнасящи се до съдебните разписки, които уреждат въпроси ясни сами по себе си или въпроси, които са уредени с други текстове (членове 584—587, алинея втора на членове 588, 589, 590).

Отменени са напълно членове 601—604, които говорят за възнагражданията на свидетелите и вещите лица, въпрос, който се урежда от членове 207 и 325 от закона. Малки изменения са направени в алинея втора на чл. 623 и второто изречение на чл. 624, които са заличени като безпредметни, а в членове 627, 630 и 631 са направени стилни поправки. Отменена е изцяло алинея четвърта на чл. 634, която предвижда принудителни мерки срещу личността на длъжника, а в п. 9 на чл. 666 думите «до стойност 6000 лв.» се заличават. За единство в процедурата по обжалване определенията на съдилищата при разглеждане подадените срещу тях жалби първото изречение на алинея втора на чл. 778 се заличава.

Съществено изменение се внася в чл. 781, алинея първа и втора, относно челядните имоти на длъжника — земеделци-стопанини, които не могат да се продават, като текстът на за-

нопроекта се съгласува с постановленията на аграрната реформа и с оглед на това не допуска да се продават земите на длъжника, които не надминават средния тип частно трудово земеделско стопанство (чл. 36 от закона за ТПС), не може да се продава и къщата на длъжника в градовете с данъчна оценка, която не надминава 200.000 лв. и в селата — 100.000 лв.

Малки редакционни поправки са направени в членове 806, алинея втора, 822, алинея първа, 844, алинея трета, 856, алинея втора, 880, т. 2, и чл. 900; заличават се вторите изречения на членове 839 и 844 и алинея втора на чл. 867, а членове 868-а, 876 и 881 се отменят напълно.

Проектът предвижда изменения и в делбените производства. На първо място премахва се съществуващата днес непълна двойна размяна на книгата по делбеното производство. Чл. 976 предвижда всички възражения против правото на някой от наследниците да участва в делбата, а така също и исканията за изключване на някой от имотите на наследството, като неподлежащи на подялба, да се правят в съдебно заседание. Само когато някой от сънаследниците иска да се включат в наследствената маса и други имоти, непосочени в исквата молба, трябва да подадат писмена молба за това в двеседмичен срок от получаване на исквата молба.

С проекта се дава по-точна редакция на чл. 977. Изброяват се изчерпателно случаите, при които могат да бъдат разпитвани свидетели по делбата за делба.

Изменя се чл. 978, като се предвижда изрично, че в производството за делба могат да се разглеждат оспорвания на произхождение, на осиновяване и на завещание. Такава е и практиката на съдилищата днес. Ночното, което проектът внася тук, е, че при разглеждането на тези въпроси свидетели и вещи лица не се допускат. Запазвайки следователно началото, че в тия производства се разрешават казаните спорове между сънаследниците, проектът ограничава в тези случаи допустимостта на гласните доказателства. Това ограничение е напълно оправдано; тези спорове се разрешават провизорно и недоволната страна може с отделен иск да иска разрешаването на разрешените в това производство въпроси съгласно чл. 980. И наистина призоваването на свидетели и вещи лица за разрешаването на сложните въпроси, които изникват във връзка с тия оспорвания, особено на завещанията, което е най-често, би само затруднило производството по делбата.

С проекта се очертават по-ясно фазите, през които минава делбеното производство. В алинея втора на чл. 978 се предвижда, че с определението за допускане на делбата съдът се произнася само по въпросите между кои лица и за кои имоти се допусна делбата и каква е наследствената част на всеки от наследниците.

В чл. 982 се говори подробно за действията, които трябва да се извършат в първото по делото заседание след допускане на делбата; в чл. 984 — за предявяването на разделителния протокол и обявяването му за окончателен и в чл. 986 — за теглене на жребие и предявяването на искания за изкупуването. С проекта се отменят алинея четвърта на членове 978 и 981. Първият текст има пред вид разглеждането на делбените производства като първа инстанция от колегиалния съд и затова той е изгубил всякакво значение след изменението на закона от 1934 г., когато тези производства бидоха прехвърлени в компетенцията на околийския съдия. Що се отнася до чл. 981, той урежда въпроси, които са ясни сами по себе си.

Проектът урежда и въпроса относно момента, до който може да се предяви искането за изкупуване на сънаследствени имоти (чл. 986, алинея втора). При това, за да се избегне една несправедливост, която днес съществува, в алинея пета на същия текст се предвижда, че ако в срока, определен в същата алинея, изкупувачът не заплати определената от съда цена, определението за изкупуването се обезсилва по право.

С алинея втора на чл. 983 и чл. 988 се урежда ясно въпросът досежно ликвидирането на неподелените имоти, като се предвижда, че добитите от проданата сума се разпределят от съдията-изпълнител според указанията, дадени от съда в определението, с което е допусната делбата. По този начин се премахва сегашната практика, която създава излишни спорове, забавя разпределението на сумите и разтака без нужда съдебните.

С проекта се внасят изменения и по отношение на обжалвания на определенията. С изменението на чл. 978, алинея пета, се предвижда изрично, че определението по допускане на делбата не подлежи на обжалване. При липса на изричен текст днес практиката приема, че определението за допускане на делбата може да бъде обжалвано заедно с определението за утвърдяване на разделителния протокол. Затова често са случаите, когато едва при разглеждане на жалбата срещу разделителния протокол Върховният съд отменя и определението за допускане на делбата и по този начин отменя и всички действия по делбата, за извършването на които е изгубено доста време и са направени доста разходи. Тази практика не може да намери никакво оправдание. Недоволият от това определение има открит път на чл. 980, който при новата си редакция дава всички гаранции за запазване на правата на сънаследниците, чиито искания или възражения досежно въпросите между кои лица и за кои имоти да се допусне делбата не е уважено от съда. От друга страна определенията на съда относно сметките между сънаследниците и другите спорове по чл. 982, както и определенията, с които е обявен разделителният протокол за окончателен или е постановено изнасянето на неподеления имот на публична пордан и определенията по изкупуване на сънаследствените имоти занаяд ще бъдат

обжалвани по въззивен ред пред областните съдилища, а не както бе досега пред Върховния съд. По този начин делбените производства ще минават в компетенцията на съдилищата, които са близко до народа.

Като излагам това, моля, уважаеми народни представители, да обсъдите предложението законопроект и, ако го одобрите, да го приемете и гласувате.

София, 23 август 1948 г.

Министър на правосъдието: **Р. Найденов**

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Има думата народният представител Цветан Капитанов.

Цветан Капитанов (з): Другарю председател! Текстът на законопроекта за изменение на закона за гражданското съдопроизводство е известен на другарите народни представители и аз предлагам да не бъде четен.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Има предложение от другаря народен представител Капитанов, по силата на правилника, текстът на законопроекта да не се чете, тъй като е известен на другарите народни представители. Които от вас са съгласни с това предложение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

(ЗАКОНОПРОЕКТ)

за изменение и допълнение на закона за гражданското съдопроизводство

§ 1. Алинея втора на чл. 1 и чл. 2 се отменят.

§ 2. В чл. 8 думите «духовен или» се заличават.

§ 3. В чл. 13, точки 1 и 2, числото «30.000» се заменя с числото «200.000»; думите «освен тия, подсъдни на общинския съд» в т. 1, забележката към същата точка, както и алинея втора на същия член се заличават.

§ 4. В чл. 16 на края се прибавят думите «с препис от нея за противната страна».

Към същия член се прибавя следната алинея:

«Преписът се връчва на ответника заедно с призовката за първото заседание. Подаване на писмен отговор не е задължително.»

§ 5. Към алинея първа на чл. 31 се прибавя следното изречение:

«След първото по делото заседание нови доказателства не се допускат.»

§ 6. Чл. 34 се изменя така:

«За случаите, за които няма предвидени особени правила, околийският съдия прилага правилата за производството пред областните съдилища. Приподписване на исковата молба от адвокат е необходимо само по искове с цена над 10.000 лв.»

§ 7. Второто изречение от алинея втора на чл. 40 се заличава.

§ 8. Чл. 40-г се изменя така:

«В случаите на предходния член срокът за обжалването почва да тече от връчването на съобщението, че решението е приготвено, или от обнародването на съобщението, когато местожителството на страната е неизвестно.»

§ 9. Към чл. 41 се прибавя следната алинея:

«Когато страните не са посочили съдебен адрес пред областния съд, призовките и съобщенията им се връчват на адреса, по който са били призовавани пред околийския съдия.»

§ 10. В чл. 41-а числото «501» се заменя с «41», алинея трета.

§ 11. Към чл. 41-б се прибавя следната алинея:

«При устните обяснения пръв има думата въззивникът, но ако въззивни жалби са подадени от двете страни, пръв има думата ищецът.»

§ 12. Членове 43 и 51 се отменят.

§ 13. В чл. 79 текстът, който следва след думите «подсъдни нему», се заменя с думите «повдигат препирня за подсъдност.»

§ 14. В чл. 80 думите «както и в случая, когато се подава жалба от частно лице» се заличават.

§ 15. Чл. 81 се изменя така:

«Препирните за подсъдност се разглеждат от Върховния съд на Народната република в общо събрание.»

§ 16. Чл. 86 се изменя така:

«В първото по делото заседание, преди доклада, ищецът може да измени основанието на иска, като подаде писмена молба за това.»

По същия ред той може да иска да измени и предмета на своя иск, обаче съдът допуска това изменение само ако ответникът даде изрично съгласието си.

При същото основание на иска ищецът и без съгласието на ответника може, до приключване на устните състезания, да премине от установителен към осъдителен иск и обратно, както и да иска, вместо първоначално търсената вещ, друга вещ или обезщетение, когато това се оправдава от настъпили в течение на производството по делото промени.»

§ 16-а. В чл. 103, т. 5, думата «месечния» се заменя с думата «годишния».

§ 17. В алинея втора, т. 4, на чл. 106 числото «360» се изменя с «363».

§ 17-а. В чл. 150, алинея първа, думата «може» се заменя с думите «е длъжен».

§ 18. В чл. 156-ж думите «по реда на съкратеното съдопроизводство» се заменят с думите «в съдебно заседание.»

§ 19. След алинея първа на чл. 162-ж се прибавя следната алинея:

«Най-късно с жалбата или отговора страните могат да представят само писмени доказателства.»

Алинея втора става алинея трета, а забележката към същия член се отменя.

В чл. 162-л думите «при същите доказателства» се заличават.

§ 20. В чл. 185, алинея първа, думата «петстотин» се заменя с думите «три хиляди».

§ 21. В чл. 201 думите «или съдията, който е натоварен със събиране на доказателствата» се заличават.

§ 22. Членове 209—227 и членове 262 и 263 се отменят.

§ 23. Точка 2 на чл. 271 се изменя така:

«2) при спорове, които засягат интересите на държавата, на юридическите лица, на непълнолетните и запретиците; от името на непълнолетни или запретици може да се предлага решителна клетва с разрешение на съда, тази клетва обаче не може да се връща.»

Точка 3 на същия член се отменя.

§ 24. Чл. 324 се изменя така:

«Спрямо вещите лица, които не се явят за изследването без уважителни причини или не представят заключенията си в определения срок, се прилагат разпоредбите на чл. 185.»

Мярката за довеждане под стража на вещите лица не се прилага, ако съдът намери за възможно да ги замени с други вещи лица.»

§ 25. В чл. 363 думите «(чл. 109)» се заличават.

§ 26. Второто изречение от т. 3 на чл. 366 се заличава.

§ 27. Заглавието на дял II над чл. 371 се изменя така: «Обезпечение на исковете.»

Алинея първа и втора на чл. 371 се изменят така:

«Може да се иска обезпечение на оценяемите в пари искове, включително и на установителните такива, както преди представянето им в съда, така и след това до влизането на решението в законна сила.»

Обезпечението се допуска в разпоредително заседание от съда, пред който е предявен искът, а ако той не е още предявен — от околийския съд; когато съдът е колегиялен, по молбата се произнася председателят или по негова поръчка друг съдия.»

Членове 373 и 374, последното изречение на алинея първа на чл. 375 и чл. 376 се отменят.

§ 28. В чл. 372, алинея втора, думите «т. 3» се заменят с думите «т. 2», а думите, «стойността на недвижимия имот, върху който се налага възбрана» се заменят с думите «размера на искането или обезпечението.»

§ 29. В чл. 379, т. 3, думите «или поръчителство» се заличават, а членове 404—410 се отменят.

§ 30. В чл. 421 думите «до издаване на окончателно решение» се заменят с думите «до постановяване на решение от втората инстанция.»

§ 31. Чл. 438 се отменя.

§ 32. В чл. 440, алинея първа, думите «призовки или» се заменят с думата «обнародване», а думите «чрез обнародване» на края на същата алинея, както и второто изречение на алинея втора се заличават.

§ 33. В чл. 444 на двете места думите «апелативния съд» се заменят с думите «втората инстанция.»

§ 34. В чл. 450, алинея последна, думите «въззивна и касационна» се заличават.

§ 35. В чл. 455, алинея втора, т. 6, думите «на какво» се заличават.

§ 36. Към чл. 456, алинея четвърта, се прибавя следното изречение:

«Неподписването на резолюцията или на мотивите от един съдия поради неотстранени пречки, за които председателят трябва да направи бележка върху самото решение, не лишава последното от силата на съдебен акт.»

§ 37. Членове 461—463 се отменят.

§ 38. В чл. 468 числата «509 и 510» се заменят с «580—582.»

§ 39. В чл. 476 думата «апелативния» се заменя с «погорния.»

§ 40. В алинея втора на чл. 470 след думата «съда» се поставя точка и текстът, който следва, се заличава.

§ 41. Точка 3 на алинея първа и на алинея последна на чл. 516 се отменят.

§ 42. В чл. 521 думата «залог» се заменя с думата «мито».

§ 43. Глава II от книга III на част I се изменя така:

«Обжалване пред Върховния съд.

Чл. 522. Решенията на областните съдилища като първа инстанция подлежат на обжалване пред Върховния съд в двуседмичен срок от съобщението, че решението е изготвено, или от деня на обнародване на съобщението, когато местожителството на страната е неизвестно.

Чл. 523. Жалбата трябва да съдържа:

1) името, презимето и местожителството на страната, която я подава;

2) посочване на обжалваното решение;

3) точно указание от коя част на решението страната е недоволна и на какво основание;

4) в какво се състои искането.

Чл. 524. При подаване на жалбата се прилагат съответно правилата, които са установени за въззивните жалби в членове

40, алинея първа, 40-а, алинея последна, 40-б до 40-ж, 40-з, алинея четвърта, и 40-и.

Чл. 525. Върховният съд обявява по месечно чрез «Държавен вестник» дните, в които всяко от насрочените дела ще бъде гледано; но ако стане нужда да промени тоя ред или да насрочи дело извън него, той изпраща на страните съобщение.

Чл. 526. Пред Върховния съд освен самопризнание не се допускат нови доказателства.

Върховният съд, ако отмени обжалваното решение, връща делото за ново разглеждане в друг съд или в същия съд, който е постановил отмененото решение, за да го разгледа при друг състав в следните случаи:

1) когато по-долният съд неправилно отказал да допусне доказателства;

2) когато същият съд не е изпълнил задължението си по чл. 150, алинея първа, второ изречение, и делото е останало неизяснено от фактическия страна.

Във всички други случаи Върховният съд решава делата по същество. В решението си той посочва какво е приел за доказано относно фактическите положения и излага своите правни съображения. Той не е длъжен да излага преценката, който е дал на доказателствата.

Чл. 527. Доколкото не са предвидени особени правила за производството пред Върховния съд, прилагат се съответно правилата за въззивното производство пред областния съд.

Чл. 528. Когато по един и същ въпрос различните отделения на Върховния съд са постановили противоречиви решения, председателят на съда внася въпроса за обсъждане в общото събрание на гражданските отделения на съда с участие на прокурор.

Чл. 529. Решенията и определенията на Върховния съд, с които се разяснява точният смисъл на законите, се обнародват за всеобщо сведение и ръководство и за еднообразно тълкуване и прилагане на тези последните.

§ 44. Членове 530, 531, 534 и 535 се отменят.

§ 45. В чл. 545 думите «въззивна или касационна» се заличават.

§ 46. Към чл. 549 се прибавя следната нова точка:

«7) когато е отменено постановление на съд или на друго държавно учреждение, на което е основано влязлото в законна сила решение.»

§ 47. В чл. 551, буква «б», на края се прибавят думите: «ако молителят не е участвувал като страна в наказателно дело, срокът тече от деня на узнаване присъдата.»

В буква «в» на същия член думите «препис от» се заменят с думите «съобщение, че е приготвено».

В буква «в» думите «препис от решението» се заменят с думите «съобщение, че решението е приготвено».

Към същия член се прибавя следната буква «д»:

«д) в случая, посочен в т. 7 на същия член — от деня, в който на молителя е станало известно, че постановлението е отменено». Буква «д» става буква «е».

§ 48. След чл. 551 се прибавя следният нов:

«Чл. 551-а. Министърът на правосъдието, главният прокурор на републиката и председателят на Върховния съд могат да искат преглед на влезлите в законна сила решения на основанията, посочени в чл. 549, без да са ограничени със срок».

§ 49. В алинея втора на чл. 552 думите «40-а, алинея последна» се заличават, а думите: «40-з, ал. II», се заменят с думите: «40-з, алинея I—III».

§ 50. След чл. 552 се прибавя нов:

«Чл. 552-а. Когато Върховният съд отменя влязлото в законна сила решение, делото се разглежда от оня съд, който е постановил отмененото решение».

§ 51. В чл. 554 думите «чл. 529—530» се заменят с числото «525».

§ 52. Т. 1 на чл. 578 се изменя така:

«1) за подаване на жалби срещу съдебните постановления и на молби за отмяна.»

§ 53. Точка 1 на чл. 583 се изменя така:

«1) гербов налог.»

§ 54. Членове 584 — 587 и алинея втора на чл. 588 се отменят.

§ 55. Глава II на книга IV, част I (членове 589 и 590) се отменя.

§ 56. В алинея втора на чл. 591 думите «въззивните жалби» се заменят с думата «жалбите». Към същата алинея се прибавя следното изречение: «Същото мито се събира и по жалби срещу решения, които се отнасят до претенции за присъждане на подобрения върху недвижим имот.»

Алинея трета — шеста на същия член се заменят със следните алинеи:

«По частни жалби се взема съдебно мито в размер 200 лв., когато се обжалва определение или разпореждане на околийски съдии, и 400 лв., когато се обжалва определение или разпореждане на областни съдилища или на председателите им.

По молбата за отмяна се взема съдебно мито 500 лв. по дела, подсъдни на околийски съдии, и 1.000 лв. по всички други дела.

По дела за делба се взема съдебно мито, както следва; при обявяване на разделителния протокол за окончателен по 2% върху стойността на всеки дял, а ако се постигне спогодба преди това — по 1%; при подаване на жалба по чл. 978, алинея последна — 500 лв., а при подаване на жалба в останалите случаи — 1% върху стойността на това, което се иска или оборва с жалбата.»

§ 57. Чл. 591-а се изменя така:

«По молбите за издаване на заповед за изпълнение в случаите, когато не се води дело по състезателен ред, както и по заповедното съдопроизводство се взема съдебно мито 1%.

Същото мито се взема и по жалбите срещу определенията по предходната алинея.

Ако поради възражения от длъжника на молбата следва да се даде ход по общия ред, или кредиторът трябва да предаде иск на общо основание, ищецът трябва да внесе разликата за допълване на митото до размера, посочен в чл. 591, алинея първа.

§ 58. В членове 593 и 594 думите «въззивни» и «въззивна» се заличават.

§ 59. След чл. 594 се прибавя следният нов чл. 594-а:

«По всички молби и жалби, по които се образуват дела в съдилищата, за които не е предвидено плащането на съдебно мито по предходните членове и които не са освободени от заплащане на такова с особена разпоредба, се взема при подаване на молбата или жалбата 200 лв. съдебно мито пред околийския съдия и 500 лв. пред другите съдилища.»

§ 60. Чл. 595 се изменя така:

«Квитанцията за внесените мита се прилага към самата молба или жалба.»

§ 61. Чл. 596 се изменя така:

«Когато се издават изпълнителни листове, удостоверения, преписи от документи и други книжа, се взема канцеларско мито по 30 лв. на страница канцеларски формат.»

§ 62. Чл. 599 се изменя така:

«По молбите и жалбите, които се разглеждат в съдебно заседание, се вземат за призоваване на страните и другите лица 100 лв. пред околийския съдия и 200 лв. пред другите съдилища.»

§ 63. Чл. 600 се изменя така:

«Страната, която няма възможност да посочи местожителството на противната страна, трябва да внесе нужните суми за призоваването и съобщаването чрез обнародване.»

§ 64. Членове 602—604 се отменят.

§ 65. В чл. 605, алинея първа, думите «парите, за които е реч в членове 601 и 604» се заменят с думите «сумите за възнаграждение на свидетелите и вещите лица, както и сумите по чл. 601», а алинея втора на същия член се отменя.

§ 65-а. В чл. 622 думите «се освобождават» се заменят с думите «местните народни съвети се освобождават».

§ 66. Чл. 623, алинея втора, и второто изречение на чл. 624, алинея първа, се заличават; в чл. 627 думите «се освобождават от гербов мито» се заменят с думите «е безплатно» и в чл. 630 числото «599» се заменя с «600».

§ 67. В чл. 631 след думите «а също» се прибавят думите «берните по чл. 599».

§ 68. Точка 4 на чл. 634 се отменя.

§ 69. Алинея втора на чл. 657 се изменя така:

«По отношение на тези жалби съдията-изпълнител прилага съответно разпоредбите на членове 40-д и 40-е.»

§ 70. В чл. 666, т. 9, думите «до стойност 6.000 лв.» се заличават.

§ 71. В чл. 757 на двете места думите «дванадесет хиляди» се заменят с думите «сто и двадесет хиляди», а думите «двадесет и четири хиляди» с думите «двесте хиляди».

§ 72. В чл. 776 на края думите «и разглеждането му става по реда на съкратеното съдопроизводство» се заличават.

§ 73. Първото изречение на алинея втора на чл. 778 се заличава.

§ 74. Алинея първа и втора на чл. 781 се изменят така:

«Не могат да бъдат продавани следните принадлежащи на длъжника недвижими имоти:

1) земите на земеделци-стопани, които не надминват средния тип частно трудово земеделско стопанство (чл. 36 от закона за ТПС); ако надминават този размер, продава се само горницата.

2) къща, стойността на която не надминава 200.000 лв. в градовете и 100.000 лв. в селата по данъчната оценка.

Ако стойността на къщата е по-голяма, тя се продава, но от получената сума се задържа в първия случай 1.000.000 лв., а във втория — 500.000 лв., които се внасят в местния клон на Българската народна банка. Тази сума съдията-изпълнител изплаща служебно на длъжника, ако последният в тригодишен срок от влизане в сила на определенията за разпределението купи друга къща.»

Алинея трета се отменя, а алинеи четвърта и пета стават съответно алинеи трета и четвърта.

§ 75. Алинея втора на чл. 806 се изменя така:

«Определението на съда по този въпрос не подлежи на обжалване.»

§ 76. В чл. 822, алинея първа, думите «30.000 лв.» се заменят с думите «сумата по чл. 13, т. 1».

§ 77. Второто изречение на чл. 839 се заличава.

§ 78. Второто изречение на чл. 844 се заличава.

§ 79. В чл. 854, алинея трета, думите «30.000 лв.» се заменят с думите «тая по чл. 13, т. 1».

§ 80. В алинея втора на чл. 856 думите «които се гледат по реда на съкратеното съдопроизводство» се заличават.

§ 81. Второто изречение на алинея втора на чл. 867 се заличава.

§ 82. Членове 868-а до 876 се отменят.

§ 83. Към т. 2 на чл. 880 се прибавя следното ново изречение:

«Съдебните мита се определят върху сумата, за която се иска да бъде изпълнено чуждестранното решение в страната.»

§ 84. Чл. 881 се отменя.

§ 85. В чл. 900 думите «духовно лице» се заменя с думата «председателя».

§ 86. В чл. 930 думата «въззивна» се заличава.

§ 87. Второто изречение на чл. 946, алинея втора на чл. 955, членове 961 и 962 и последното изречение на чл. 967 се заличават.

§ 88. В чл. 975, алинея първа, след думите «по съдебен ред» се прибавят думите «от околийския съдия», а второто изречение на същата алинея се заличава.

§ 89. Чл. 976 се изменя така:

«Всеки от останалите сънаследници може в двенеделен срок от получаване на исквата молба да поиска с писмена молба да бъдат включени в наследствената маса и други имоти.

В първото заседание всеки от сънаследниците може да възрази против правото на някоя от сънаследниците да участва в делбата, а така също да поиска изключването на някои имоти от масата на наследството като неподлежащи на поделба, било поради това, че принадлежат нему лично, било поради друго основание.»

§ 90. Чл. 977 се изменя така:

«По дела за делба могат да бъдат разпитани свидетели само за доказване: а) принадлежността на движими имоти към наследствената маса; б) дали представените писмени доказателства се отнасят за някои от наследствените имоти; в) извършена делба, която по закон може да се доказва със свидетелски показания, и г) исканията и възраженията по чл. 982.»

§ 91. Алинея първа и втора на чл. 978 се изменят така:

«В производството за делба се разглеждат оспорвания на произхождение, на осиновяване и на завещание, както и искания за намаляване на завещателни разпоредения и на дарения, но по тия спорове свидетели и вещи лица не се допускат. Същото важи и при оспорване истинността на писмените доказателства.

В определеното, с което се допуска делбата, съдът се произнася и по въпросите: между кои лица и за кои имоти да се извърши тя и каква е частта от наследството на всеки от сънаследниците.»

В алинея трета след думите «в същото определение» се прибавят думите: «или по-късно», а последното изречение на тази алинея се изменя така: «Определението по този въпрос не подлежи на обжалване, но може да бъде изменявано от същия съд.»

Алинея четвърта на същия член се заличава.

Алинея пета се изменя така:

«Определението, с което не се допуска делбата, подлежи на обжалване пред областния съд, а определениято, с което се допуска делбата, не подлежи на обжалване.»

§ 92. В чл. 979 думата «доброволна» се заличава.

§ 93. Чл. 980 се изменя така:

«Заинтересуваният, който е правил възражение против допускане на делбата, както и по въпросите, разрешени с определениято по чл. 978, алинея втора, и чийто възражения не са уважени от съда, може за запазване на правата си да предяви иск на общо основание.

Този иск трябва да бъде предявен в месечен срок от произнасяне на определениято, когато това е станало в съдебно заседание и наследникът е присъствувал, и от съобщението — в останалите случаи.

Ако е заведен такъв иск в срока, съдът, според случая, изключва временно от делбата оспорените имоти или спира производството.

Ако искът е предявен по-късно, производството по делото продължава и наследникът няма право да дири имот в натура, а може да иска само неговата равностойност в пари.»

§ 94. Чл. 981 се отменя.

§ 95. Чл. 982 се изменя така:

«В първото заседание след допускане на делбата сънаследниците могат да предявят искания за сметки помежду им и да посочат доказателствата си.

По тия въпроси страните не могат да предявяват правата си по исков ред, след като определениято, с което те са разрешени, влезе в законна сила.»

§ 96. Чл. 983 се изменя така:

«Околийският съдия пристъпва към съставянето на разделителния протокол въз основа на писмен доклад от нещо лице или от някои от съделителите, ако последните се съгласят върху избора му.

Когато имотът е неподелим, съдът постановява същият да бъде изнесен на публична продажба.»

§ 97. Чл. 984 се изменя така:

«Околийският съдия призовава страните, за да им предяви разделителния протокол и да изслуша възраженията им по него, след което се произнася по обявяването му за окончателен.»

§ 98. Чл. 985 се изменя така:

«След постановяване на определенията по членове 982, 983, алинея втора, и 984 съдът с едно съобщение известява на всяка от страните, че тия определения са приложени. Страните могат да подадат жалба против тия определения пред областния съд в двеседмичен срок от получаване на съобщението.»

§ 99. Чл. 986 се изменя така:

«След като определениято по чл. 984 влезе в сила, околийският съдия призовава в съдебно заседание за разпределяне на дяловете чрез жребие.

Исканията за изкупуване могат да бъдат предявени най-късно в седемдневен срок от това заседание. Когато дяловете са разпределени без да се тегли жребие, тия искания могат да бъдат предявени най-късно в месечен срок след влизане в сила на определениято, с което разделителният протокол е обявен за окончателен.

Подлежащите на изкупуване имоти се оценяват по време на извършване на оценката. Определението по изкупуването подлежи на обжалване пред областния съд.

Ако в тримесечен срок след влизане в сила на определениято по изкупуването изкупувачът не заплати определената от съда цена, това определение се смята за обезсилено по право.»

§ 100. Чл. 988 се изменя така:

«За публичната продажба на неподелимия наследствен недвижим имот се прилагат съответно разпоредбите на членове 969, 970 и 972, като в обявлението за продажба съдията-изпълнител посочва и името, презимето и местожителството на наследодателя, от който са останали продаваемите имоти.

Получената сума се разпределя от съдията-изпълнител между сънаследниците според указанията в определениято по чл. 978, алинея втора, части.»

§ 101. Чл. 989 се отменя.

§ 102. Алинея трета на чл. 997 се заличава.

Преходни разпоредби

§ 1. Висящите първоинстанционни дела пред областните съдилища, подсъдността на които се изменя с този закон, се разглеждат от същите съдилища.

§ 2. По отношение на решенията и определенията на съдилищата, постановени до 17 януари 1948 г. включително, които съгласно действащите дотогава закони са подлежали на обжалване пред Върховния касационен съд, се прилагат разпоредбите на закона за гражданското съдопроизводство в сила до тази дата със следните изключения:

1) по касационните жалби, подадени след 17 януари 1948 г., се събира съдебно мито съгласно чл. 591, алинея втора;

2) ако Върховният съд отмени обжалвания акт, той постъпва съгласно чл. 526, а ако той акт е постановен от апелативен съд, Върховният съд сам разглежда делото по същество.

Същите разпоредби се прилагат относно решенията на апелативните съдилища, постановени и след 17 януари 1948 г.

§ 3. По отношение на определенията по дела за делба, постановени до влизане на този закон в сила, които съгласно действащите преди това разпоредби са подлежали на обжалване пред Върховния съд, се прилагат разпоредбите на закона за гражданското съдопроизводство, които са били в сила преди 17 януари 1948 г.

§ 4. Решенията на областните съдилища по дела, които по някои особени закони подлежат на обжалване до въззивен ред пред апелативен съд, като последна инстанция, се обжалват пред Върховния съд.

§ 5. Когато Върховният съд отмени влязло в законна сила решение на апелативен съд, сам разглежда делото по същество.

§ 6. По дела, образувани до влизането на този закон в сила, берните за призовки и съобщения за инстанцията, в която делата се намират, се събират съгласно разпоредбите, които са били в сила преди това.

§ 7. Внесените до влизане на този закон в сила по касационни и частни жалби залози, които не са върнати, се смятат за съдебно мито и не подлежат на връщане.

§ 8. Разпоредбата на второто изречение от алинея първа на чл. 6 от закона за уреждане правата на купувачи на недвижими имоти с частни договори остават в сила. Но ако обжалваното решение е постановено от апелативен съд, Върховният съд сам решава делото по същество, като прилага разпоредбата на първото изречение от същата алинея.

§ 9. Делата в апелативните съдилища, които не са свършени до 30 юни т. г., се изпращат на Върховния съд, който ги разглежда по същество, след като събере доказателствата по тях.)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Пристъпваме към разглеждане на мненията и предложенията за изменение и допълнение, които е направила законодателната комисия.

Има думата докладчикът на законодателната комисия.

Докладчик Дамиян Попхристов (к): (Чете)

«ПРЕДЛОЖЕНИЕ

на законодателната комисия при Великото народно събрание по законопроекта за гражданското съдопроизводство

1. В § 27 след думите «и 375 и» се добавят думите «алинея втора на».

2. В § 47, алинея първа, думата «наказателно» да се чете «наказателното».

В алинея трета буквата «в» да се чете «г».

3. В § 48 в чл. 551-а думите «Министърът на правосъдието» се заличават и изречението започва така: «Главният прокурор и пр.»

Съображения. Законът за устройство на народните съдилища и законът за Прокуратурата предвиждат, че надзорът върху дейността на съдилищата се упражнява от главния прокурор на Народната република и Върховния съд, респективно председателя му в случая, поради което по начало министърът

на правосъдието не бива да се обременява с функции, които не са му възложени от специалните закони. Натоварването му с тази функция ще създаде на министъра на правосъдието излишна работа да преценява поотделно основателността на многобройните, често пъти неоснователни искания за ревизия, което ще го отклони от преките му задачи. От друга страна чрез органите си той винаги може да сезира било главния прокурор, било председателя на Върховния съд с искане за ревизия на известно дело.

4. В § 74, алинея втора, думите «местният клон на Българската народна банка» се заменят с думите «съответната банка».

5. Създава се нов § 103 със следното съдържание:
«Навсякъде в закона думите «Българска земеделска и кооперативна банка», «Централна кооперативна банка», «Популярна банка» и «Българска народна банка» се заменят с думите «съответната банка».

Съображения. След национализацията на банките без значение е в коя банка ще бъдат внесени сумите за предвидените в закона цели.

Председател на законодателната комисия: **Д-р Ив. Пашов**

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Пристъпваме към разискване на законопроекта. Има думата народният представител **Дамян Попхристов**.

Дамян Попхристов (к): Другари народни представители и народни представители! Съгласно закона за устройството на народните съдилища, правосъдието в Народната република България се осъществява от околийските съдилища, областните съдилища и от Върховния съд на Народната република. Освен тях има местни народни съдилища и други особени съдилища, учредени със специални закони.

Правосъдието има за задача да осигури установения демократичен обществен ред, да обезпечи политическите, трудови и други имуществени права и интереси на гражданите, гарантирани от конституцията, и да обезпечи точното и еднакво изпълнение на законите в страната от всички учреждения, предприятия, организации, длъжностни лица и граждани, както е казано в чл. 2 на закона. Със своята дейност съдилищата възпитават гражданите в дух на преданост към родината, дисциплина на труда и съзнателно подчинение на законите. Основната задача на съда по гражданските дела е да установи действителните, точни, фактически отношения, създадени между спорещи страни, обстоятелствата, при които тези отношения са се породили, какво е било намерението на страните при осъществяването на тези отношения, да ги подведе след това под нормите на материалното право и определи тяхната правна природа, т. е. да определи дали те съставляват договор за покупко-продажба, за наем, за заем, за дарение и др. или са едностранни виновни противоправни действия на една от страните, която причинява вреди за другата страна, и на края да приложи законните последици от тези отношения или едностранни действия.

За постигането на това съдът трябва да се ръководи от известни правила при своята дейност, които да гарантират неговата безпристрастност, обективност, компетентност в духа на задачите, които му поставя нашата народна прогресивно-демократична република за защита трудовите и други имуществени права и интереси на трудещите се граждани.

Законът за гражданското съдопроизводство установява тези правила и форми на съдебната дейност, осигурява правилното и функциониране при установяване фактите по делото, такъма каквито са, и тяхната преценка от съдилищата на изискванията на нормите на материалното право, за да бъдат решени на съда правилни, убедителни, постановени след изчерпателен анализ на всички обстоятелства по делото и да не възбуждат съмнения в тяхната обоснованост и законност, а да засилят авторитета на съда и увереността на обществото в справедливостта на съдебните решения. Така съдилищата ще възпитават гражданите в дух на преданост към родината, дисциплина на труда и съзнателно подчинение на законите.

Пред вид на горното правилно би било да се гласува един изцяло нов закон за гражданското съдопроизводство, съобразен с новите изисквания, които освободеният от експлоатация и фашистки гнет народ поставя на съда. Но условията за това още не са намерили. Едва когато всички материални закони бъдат изменени, допълнени или отменени, за да се съгласуват с новата Димитровска конституция, която отразява създадените се у нас нови стопански, политически и социални условия, и се приемат нови закони в духа на тези промени, ще стане възможно да се гласува един нов закон за гражданското съдопроизводство, който да осигури по-пълното осъществяване на принципите на новото ни материално право в прогресивно-демократичен дух.

Затова след измененията и допълненията на гражданското съдопроизводство от 14 януари т. г., които се наложиха след закриването на апелативните съдилища, се внася разглежданият сега законопроект за нови изменения и допълнения на гражданското съдопроизводство, наложени се след приемането на закона за устройство на народните съдилища от 26 март т. г., за да се съгласува гражданската процедура с изискванията на този закон.

По-съществени изменения и допълнения на гражданското съдопроизводство, предложени в разглеждания законопроект, са следните:

1. Увеличава се компетенцията на околийския съд по гражданските дела. Той ще разглежда всички лични и веществени искове с цена до 200.000 лв. вместо до 30.000 лв., както беше досега. Обезценяването на лева налага увеличаване компетенцията на околийския съд по тези дела.

Освен това околийският съд разглежда всички владелчески искове, исковете за поставяне на гранични знаци, исковете за установяване и упражняване на сервитути, исковете за делба, изобщо всички искове, които интересуват основната маса на трудещите се — работници, селяни, занаятчии и интелигенти. Околийски съдилища има във всяка околия, а в някои околии и по две. Затова околийският съд става основен съд за народа и близък до народа. С това се удължава изискуването за лесностъпно за народа правораздаване.

2. С други изменения се ускорява правораздаването. Понеже компетенцията на околийския съд се увеличава, налага се и по-голяма грижа за подготовка на процеса по тия дела, както беше при областния съд, който досега ги разглеждаше. Затова се предвижда да се връчва на ответника препис само от исквата молба, без препис от приложението и. Но връчването на преписа от исквата молба ще става заедно с връчването на призовката за насрочване на делото и няма да причинява никакво забавяне, което беше неизбежно пред областния съд.

Не се предвижда задължително подаване и връчване на писмен отговор на исквата молба, а разясняването на фактическата и правна страна на делото ще става в първото заседание, след което не се допуска представяне на нови доказателства, понеже страните ще имат възможност да посочват такива в жалбите си пред областния съд.

Премахва се и двойната разлика на книжа в областния съд — допълнителна исква молба и допълнителен отговор. Това съкращава времето, което протича от момента на завеждане делото до този на насрочването му.

С изменението на чл. 86 от гражданското съдопроизводство се постановява, че ищецът може да измени основанието на иска си в първото заседание след доклада на делото, като подаде писмена молба за това.

По същия ред той може да измени и предмета на своя иск, но съдът допуска това изменение само ако ответникът даде изрично съгласието си.

Без да изменя основанието на иска си, ищецът може и без съгласието на ответника, до приключването на устните състезания, да промени иска си, като премине от установителен към осъдителен иск и обратно, или да иска вместо първоначално търсената вещ друга вещ или обезщетение, ако в течение на производството са настъпили промени като: изгубване на първоначално търсената вещ по вина на ответника или продажба на тази вещ от ответника или заменяването ѝ с друга, повреждане на първоначално търсената вещ от страна на ответника и други подобни случаи.

Тези евентуалности дават възможност да се постига процесуална икономия на време и труд в правораздаването в смисъл, че съдът не ще разглежда един и същ спор два пъти на равни основания, или в нов процес да разглежда претенцията на ищеца за нова вещ или обезщетение при евентуално настъпили промени в течение на процеса, или в нов процес да разглежда осъдителен иск след разрешаването на установителен такъв или обратно. А и страните по делото не ще губят време и средства за нови процеси при горните евентуалности. С това без съмнение се постига и бързина на правораздаването.

Същото се постига и с изменението на чл. 324 от гражданското съдопроизводство, по силата на което ако вещите лица не се явят за изследването или не представят заключението си в определения срок без уважителни причини, се глобяват и довеждат под стража.

С изменението на чл. 988 се установява, че съдията-изпълнител сам разпределя между сънаследниците получената при продажба на неподеляем наследствен недвижим имот сума, вместо да я изпраща в съда за разпределение. Това също ускорява правораздаването.

С изменението на чл. 986 се постановява, че определенията на съда по представените от сънаследниците искания за сметки по постановяването да се изнесе на публична продажба неподеляем наследствен недвижим имот и по обявяването на разделителния протокол за окончателен се обжалват едновременно пред областния съд, което също ускорява правораздаването. Тая цел се постига и с непредлагане на юридически лица решителна клетва по съображения в мотивите, прочетени от секретаря.

С изменението на чл. 591 от гражданското съдопроизводство, предвидени в § 56, се намаляват митата по делбените производства — вместо да се плаща 3% мито върху стойността на всеки наследствен дял, при съдебната делба ще се плаща 2%, а при спогодбите, вместо 2.5% за всеки дял — само 1%.

Освен това и по личните и вещни искове с цена над 30.000 лв. до 200.000 лв., според новата компетенция на околийския съд, митото ще бъде 2% вместо 3%, ако те се водеха пред областния съд.

За призовки и съобщения по делата се предвижда да се внасят предварително по 100 лв. пред околийския съд и 200 лв. пред областния съд, независимо от числото на участващите в процеса лица — страни, свидетели, вещи лица и пр., което в много случаи ще бъде по-евтино от досегашния начин на събиране берите за това.

С измененията, предвидени в §§ 70, 71 и 74, се засилва защитата на стопански слабите длъжници. Занапред не може да се налага запор върху книгите, оръдията и предметите, които са необходими на длъжника за всекидневните му занятия според званието, занаята или поминъка му, независимо от тяхната стойност, а не само на стойност до 6.000 лв., както бе досега.

Съобразно обезценяването на лева, увеличават се размерите на годишните заплати на държавните и частните служители-длъжници, върху които се правят съответни месечни удържки в зависимост от годишната заплата и семейното положение на служител-длъжник.

Не могат да бъдат продавани принудително: 1) земите на длъжници-земеделци-стопани до 50 декара, а за Добричка, Балчишка, Дуловска, Генералтошевска и Тервелска околии — до 80 декара; ако стопанството на длъжника е по-голямо, продава се горницата; 2) къща на стойност до 200.000 лв. в градовете и 100.000 лв. в селата, по данъчна оценка. Ако стойността на къщата е по-голяма, тя се продава, но от получената цена се задържа 1.000.000 лв. в първия случай и 500.000 лв. във втория, които се внасят от съдията-изпълнител в съответната банка и изплащат на длъжниците от него, ако те в тригодишен срок от влизане в сила на определения за разпределението купят друга къща.

По-голяма част от останалите изменения в законопроекта са или редакционни поправки и оточняващи на текстовете, или съобразяване на текстовете с измененията на гражданското съдопроизводство, със закона за закриване на апелативните съдилища и закона за изменение и допълнение на гражданското съдопроизводство от 14 януари 1948 г. и закона за устройството на народните съдилища от 26 март 1948 г., или заличаване на текстове, станали излишни поради предшествуващите изменения, или вследствие изпадането им в неупотреба.

Материалните и процесуални закони на дадена страна отразяват интересите на господстващата класа за дадено време. В буржоазно-капиталистическите страни те са нагодени за укрепване експлоатацията на трудовия народ от експлоатиращото малцинство на едрите капиталисти, банкери, експортбори, селски думбази и тути кванти тунейджи.

Така беше и у нас. Гражданският процес бе построен съобразно интересите на това малцинство. Той беше чисто формален процес, в смисъл, че не се търсеше материалната обективна истина, а решенията на съда се основаваха на така наречената формална истина, т. е. върху истината така, както я представяха страните по процеса, върху данните по делото, събрани и представени на съда изключително по инициативата на страните, при пасивното участие на съда. Под фалшивата маска на демократичното начало за равенството между страните в процеса буржоазният съд не вземаше участие в подготовката на процеса при посочването и събирането на доказателствата, които всеотрасно да го осветлят, а участвуваше в състезанието на страните като ням зритель, очакващ да констатира резултата на това състезание под предлог да не наруши равенството между страните. Но равенството между незнаещия и неподготвен сам да води защитата си и нямащ средства да заплати съдействието на квалифициран свой представител пред съда и опитният в тези дела експлоататор-спекулант, при това подпомогнат от квалифициран свой представител, за заплащането на който той има изобилни средства, е фикция. Чрез тази фикция за равенството между страните се прикриваше класовият характер на правораздаването, чрез нея се прикриваше формалната, фалшива обективност и безпристрастие на съда, чрез нея се целеше да се внуши убеждението за обосноваността и справедливостта на съдебните решения.

С възстановения чл. 150 от гражданското съдопроизводство и измененията му, внесено с § 17-а от законопроекта, съдът вече е длъжен да се вмеси активно, като указва на страните, че те не са посочили надлежни доказателства за съществени обстоятелства по делото и за кои именно обстоятелства. С това съдът сам взема инициативата за всеотрасното разясняване на процеса и за отстраняването на възможността, незнаещият и нямащият средства да не потърси съдействието на подготвен за това свой представител пред съда и да види своите законни права и интереси накърнени. Незапълнението на това задължение на съда влече отменяване на решението му и връщане на делото за ново разглеждане. С това се осъществява принципът, че съдилищата прилагат законите еднакво за всички граждани, а принципът за равенството между страните получава и нов облик, именно, че съдът трябва да подпомага еднакво страните в посочването и събирането на доказателствата, за да се установи чистата материална, а не формална истина.

С измененията, предвидени в § 43 на законопроекта, се утвържда и оточнява новият принцип в гражданския процес, че Върховният съд решава делата по същество, прокаран със закона за изменение и допълнение на закона за гражданското съдопроизводство от 14 януари 1948 г.

Изоставя се абстрактното, откъснато от действителните факти, доктринерно разглеждане на делата от Върховния съд. Той ще проверява всички обстоятелства по делото, фактически и правни, и със своята мъдрост, придобита от дълги житейски и професионален опит, ще решава делата, като тълкува и прилага закона, изхождайки от истинските интереси на трудовия народ.

Парламентарната група на Българската работническа партия (комунисти) одобрява и ще гласува единодушно законопроекта и внесените допълнения в него от законодателната комисия при Великото народно събрание. (Ръкоплескания)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Има думата народният представител Борис Бонов.

Борис Бонов (з): (От трибуната) Другарки и другари народни представители! Съгласно чл. 1 от закона за устройството на народните съдилища, правосъдието в Народната република България се осъществява от околийските съдилища, областните съдилища и Върховния съд на Народната република. Освен тях има местни народни съдилища и други особени съдилища, уредени със специални закони.

Законът за гражданското съдопроизводство трябва да бъде съобразен с новото устройство на съдилищата. Предложеният законопроект за изменение на закона за гражданското съдопроизводство си поставя тази именно цел.

Съгласно новото устройство на съдилищата и във връзка с възприетото начало за разглеждане делата в две инстанции, околийският съд се явява като основен съд на Народната република. Той е най-близкият съд до народа. На околийските съдилища ще трябва да бъде възложено разрешаването на ония гражданско-правни спорове, в които участва голямата маса на трудещите се.

С предлагания законопроект се увеличава компетенцията на околийските съдилища, на които стават подсъдни всички лични и вещни искове с цена до 200.000 лв. включително.

Това изменение се налага поради това, че съгласно устройството на съдилищата околийският съд е основен съд. С този законопроект околийският съд не се оформява напълно като основен, макар че се увеличава компетенцията му, но с това увеличаване на компетенцията му се прави крачка напред към създаване на същия съд като основен. С един цялостен закон за гражданското съдопроизводство ще бъде създаден околийският съд като основен съд на Народната ни република. Крайно необходим е цялостен закон за гражданското съдопроизводство.

Законодателната комисия при Великото народно събрание направи препоръка до Министерството на правосъдието да изработи в най-скоро време един цялостен закон за гражданското съдопроизводство. Защо околийският съд — като основен съд с увеличена компетенция, да разглежда граждански дела с цена на иска до 200.000 лв. и наказателни дела, в които се предвижда наказание до 5 години строг тъмничен затвор — да не може да разглежда и бркоразводни дела, да държи определения за допускане на осиновявания, да разглежда искове за унищожаване на осиновяване и пр. — искове, подсъдни на областните съдилища?

При цялостния закон за гражданското съдопроизводство областният съд трябва да бъде възвизва инстанция за решенията на околийския съд и като първа инстанция само за някои по-тежки дела: политически, наказателни дела за предумишлено убийство и други състави, за които се предвижда доживотен строг тъмничен затвор или смъртно наказание. По този начин околийският съд ще бъде напълно изграден като основен съд. Няма да има спорове къде да бъде седалището на областните съдилища, както е досега. Няма от Оряховска и Ломска околия — околии с над 120.000 души население — да ходят на десетки километри, за да им се гледат делата. Може да има подвижни състави, но за справки, преписи и други също ще трябва хора от най-отдалечени села, отстоящи на 100 км. от седалищата на областните съдилища, да правят дълги пътешествия.

Това увеличение на компетенцията на околийските съдилища трябва да бъде съпроводено с подготовка на процеса. Предвижда се ищецът да представи препис от исквата молба, но не и от приложенията към нея, за връчване на ответника. Последният подава писмен отговор, който не е задължителен. Разясняването на фактическата и на правната страна на делото ще става в първото заседание, но при активното участие на околийския съдия. След първото заседание доказателствата не се допускат. Прави се улеснение на ищеца в първото заседание да измени основанията на иска.

Съществени изменения се правят и относно допустимостта на решителната клетва. На юридическите лица не може да се предлага решителна клетва. В законодателната комисия се повдигна въпросът за премахване на решителната клетва като доказателство, а да се остави само клетвата, която ще се преценява заедно с другите доказателства по делото, тъй като решителната клетва е едно формално доказателство. Да не бъде решителна — т. е. от приемането или неприемането ѝ да зависи изходът на делото, въпреки другите доказателства по процеса. Пожела се, с цялостния закон за гражданското съдопроизводство да се премахне решителната клетва като формално доказателство, а да остане като доказателство само клетвата, която ще се преценява заедно с другите доказателства по делото.

С изграждането на околийския съд като основен ще се осъществи принципът за бързо правосъдие.

С предлагания законопроект се осъществява и принципът за по-евтино правосъдие. Прави се намаляване на митото. Така, в околийския съд митото за искове до 30.000 лв. беше 2%, а от 30.000 лв. нагоре в областния съд 3%; сега за искове до 200.000 лв. ще се взема митото 2%. Досега митото за съдебна делба беше 3%, а при спогодба — 2½%; сега се намалява на 2% за съдебна делба и на 1% за спогодба.

Съществено изменение се прави и по отношение на чуждите имоти на длъжника-земедеец-стопанин, които не могат да

се продават, като текстът се съгласува със закона за трудо-
вата поземлена собственост — аграрната реформа. Не се до-
пуска да се продават земите на дължника, които не надви-
шават средния тип трудово-земеделско стопанство.

С предлагания законопроект за изменение на закона за
гражданското съдопроизводство се правят частични изме-
нения и все пак същият законопроект е крачка напред към
създаване на цялостния закон за гражданското съдопроиз-
водство.

От името на парламентарната група на Българския земе-
делски народен съюз заявявам, че нашата парламентарна
група ще гласува по принцип, на първо четене, предложенния
законопроект. (Ръкоплескания)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Няма други
записани оратори. Ще пристъпим към гласуване на законо-
проекта на първо четене. Ония другари народни представи-
тели, които са съгласни с докладвания преди малко законо-
проект за изменение и допълнение на закона за гражданското
съдопроизводство, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Съ-
бранieto приема.

Има думата др. министър на правосъдието.

Министър Радя Найденов: Предлагам, законопроектът да
мине по спешност, и на второ четене.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Има предло-
жение от др. министър на правосъдието, законопроектът да
бъде гласуван, по спешност, и на второ четене, тъй като при
разискванията не са изказани предложения за изменение и
допълнение. Ония другари народни представители, които са
съгласни с това предложение, моля, да вдигнат ръка. Мно-
зинство, Събранieto приема. Ще се пристъпи към второ че-
тене на законопроекта.

Моля секретаря да докладва законопроекта на второ
четене.

(Законопроектът, докладван на второ четене от секретаря
Тодор Тихолов, с измененията, направени от законодателната
комисия, без приет параграф по параграф без разисквания и
без изменения)

Председател Райко Дамянов: (Заема председателското място)
Другари народни представители! Както ви е известно, вчера,
на 31 август, е починал депутатът от Върховния съвет на
СССР, член на Политбюро на ВКП(б), секретар на Централ-
ния комитет на Всесъюзната комунистическа партия (болше-
вики), генерал-полковник Андрей Александрович Иданов. В
негово лице СССР губи един от талантливите строители на
съветската държава, голям теоретически ум и световно изве-
стен борец за укрепване мира и независимостта на народите.
Трудещите се от целия свят посрещат с дълбока скръб вестта
за преждевременната загуба на др. Андрей Александрович
Иданов. Българският народ в негово лице губи един верен
защитник и приятел.

Предлагам със ставане на крака и едноминутно мълчание
да почетем неговата памет. (Всички стават прави и запазват
едноминутно мълчание)

Съобщавам ви, че ще се изпрати до председателя на
Върховния съвет на СССР съболезнователна телеграма по
този случай. (Напуска председателското място)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Пристъпваме към
разглеждане на точка втора от дневния ред:

**Първо четене на законопроекта за опазване на държавната
тайна.**

Моля секретаря да докладва законопроекта.

Секретар Тодор Тихолов (к): (Чете)

«М О Т И В И

към законопроекта за опазване на държавната тайна

Уважаеми народни представители! Действащите у нас
законови не дават цялостна защита на държавната тайна. Пред-
виден е съставът на шпионството като тежко престъпление,
наказуемо със смърт или строг тъмничен затвор. Това престъп-
ление обаче предполага умишлено предаване на държавна
тайна в интерес на друга държава или едно съгласие на
виновното лице да се постави в услуга на друга държава.
Шпионството по непредпазливост, предвидено в чл. 113 от
НЗ, има доста сложен състав и не може да обхване множе-
ството случаи на разгласяване на държавната тайна, каквито
има на практика, твърде пакостни за върховните интереси на
държавата, но които по същество не са шпионство в тесен
смисъл.

Съществува също така съставът на чл. 443 от наказате-
лния закон, предвиждащ наказание на служебни лица, които
съобщават другиму служебна тайна, с която нанасят щета на
държавата или на частните лица. Наказанието по този член е
тъмничен затвор до 3 години. Освен че наказанието е недо-
статъчно, но обектът на защитата на голя състав е не държав-
ната тайна като широко понятие, а служебната тайна, което е
понятие с по-малък обем.

Общо взето, въпросът за защитата на държавната тайна по
нашите действащи закони не беше добре разработен и

обхванат. Изменението на наказателния закон от м. март т. г.
увеличи санкцията за престъплението шпионаж и предвидя
съставянето на списък със сведения, които съставят дър-
жавна тайна. Не се създадох обаче нови състави, които да
предвидят наказание за много от формите на лекомислено
разгласяване на сведения, съставляващи държавна тайна,
узнаването на които от нашите врагове носи сериозни опа-
сности за сигурността на нашата държава и за успеха на
нашето строителство.

Вземане на сериозни мерки за пазене на държавната тайна у
нас се налага и от изостряне на класовата борба в преходния
период към социализма, от ожесточения характер, който взема
борбата срещу враговете на нашия народ, от непрекъснатите
опити на империалистическите и някои съседни държави,
които са се поставили в тяхна услуга да организират у нас
разузнавателна дейност, шпионски гнезда, да извършват сабо-
тажи и терористически действия.

Пред вид на всичко това, налага се създаването на нов
закон за опазване на държавната тайна, който да съдържа
нови наказателни състави и да предвижда практически меро-
приятия, провеждането на които ще гарантира в голяма степен
съхраняване на държавната тайна. Тоя закон, като специа-
лен, ще се прилага паралелно с общия наказателен закон. Той
изхожда от понятието за държавна тайна, установено в
общия наказателен закон, и предвижда наказание за ония,
които разгласяват по какъвто и да било начин държавната
тайна, без у тях да съществува умишъл за шпионство. Уста-
новяват се състави поотделно за служебните лица, за военно-
служещите и за частните лица, разгласяващи държавна тайна.

Предвижда се също наказание за длъжностни лица, които
загубят материали, документи, планове, издания и други
подобни, съдържащи сведения, които съставляват държавна
тайна. Законът обхваща всички най-важни и типични случаи,
при които държавната тайна може да стане достояние на
нашите врагове.

Предвижда се създаване на специални служби при учре-
жденията и изработване на правилник за опазване на дър-
жавната тайна и надзор над поверителните книжа.

При изработването на закона са взети под внимание съвет-
ските източници и съветското право, в които въпросът за мер-
ките срещу разгласяване на държавната тайна са развити
приблизително в същия вид, както в нашия проект.

Като излагам горното, моля, г-да народни представители,
да обсъдите предложенния законопроект и, ако го одобрите, да
го приемете и гласувате.

Гр. София, 24 август 1948 г.

Министър на правосъдието: Р. Найденов

ЗАКОНОПРОЕКТ за опазване на държавната тайна

Чл. 1. Който разгласява по какъвто и да било начин све-
дения, съставляващи държавна тайна, се наказва със строг
тъмничен затвор до 5 години, доколкото тези действия не се
наказват с по-тежко наказание.

Чл. 2. Който разгласява по какъвто и да било начин све-
дения, съставляващи държавна тайна, ако тези сведения са му
доверени в качеството му на служебно лице или е могъл да
ги узнае по силата на своето служебно поположение, се наказва
със строг тъмничен затвор до 10 години, доколкото това
деяние не съставлява предателство или шпионство.

Чл. 3. Военнослужещ или приравнен към военносслужещ,
който разгласява по какъвто и да било начин сведения от вое-
нен характер, съставляващи държавна тайна, се наказва със
строг тъмничен затвор до 15 години, доколкото тези действия
не се наказват с по-тежко наказание.

Чл. 4. Ако от деянието, предвидено в предходните чле-
нове, произтичат особено тежки последствия за сигурността
на държавата и народа, виновното лице се наказва с дожи-
вотен строг тъмничен затвор.

Чл. 5. Длъжностно лице, което загуби материали, доку-
менти, издания и други такива, съдържащи сведения, които
съставляват държавна тайна, се наказва със строг тъмничен
затвор до 5 години, ако тези действия не влекат след себе си
по-тежко наказание.

Ако загубването на тези документи, материали, издания и
други такива влече след себе си особено тежки последствия,
наказанието е строг тъмничен затвор до 10 години.

Чл. 6. Който стане причина да бъде разкрита държавна
тайна по непредпазливост или поради не проявяване на необхо-
димата бдителност или неспазване правилата за съхраняване
на поверителните документи, материали и книжа и други
такива, се наказва с тъмничен затвор.

Чл. 7. Всяко ведомство, учреждение или предприятие, което
работи с книжа, съдържащи държавна тайна, организира спе-
циална служба със задача да следи за опазване държавната
тайна и за съхраняването на поверителните документи, мате-
риали и издания.

Тези служби функционират и се контролират съгласно
правилник, одобрен от Министерския съвет по доклад на мини-
стра на вътрешните работи.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Има думата
докладчикът на законодателната комисия да изложи събраже-
нията на комисията за изменения в законопроекта.

Докладчик Борис Бонов (з): (Чете)

«ПРЕДЛОЖЕНИЕ»

на законодателната комисия при Великото народно събрание за изменение и допълнение към законопроекта за опазване на държавната тайна.»

Министър Ради Найденов: Другарю председател! Искам думата.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Има думата др. министър на правосъдието.

Министър Ради Найденов: Със съгласието на законодателната комисия при Великото народно събрание ние предлагаме в чл. 3 да се внесе едно изменение и едно допълнение. Вместо «Военнослужещ или приравнен към военнослужещ» да се каже: «Военен или приравнен към него». Значи, вместо думата «военнослужещ» на двете места да се чете «военен» в първия случай и «него» във втория случай.

Да се постави алинея втора към чл. 3 със следното съдържание: «Военни и приравнените към военни за престъпления по този закон се съдят от военните съдилища.»

Съображенията са тия, че военно-съдебният закон изброява всички случаи, в които военнослужещи и военни се съдят за извършени престъпления от военните съдилища. Този случай в този закон не е изброен. Много естествено, понеже военно-съдебният закон е предшествуващ закон, и за да не се появят недоразумения в съдилищата при разглеждане на престъпления по този закон, трябва именно в него да се отбележи, че и престъпленията на военните по този закон са подсъдни на военните съдилища.

Аз моля да се прочете.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Моля докладчика да прочете измененията, които предлага др. министър на правосъдието, и новата алинея към чл. 3.

Докладчик Борис Бонов (з): (Чете)

«1. В чл. 3 вместо думата «военнослужещ» на двете места да се чете: «военен» в първия случай и «него» във втория случай.

Създава се нова алинея втора със следното съдържание: «Военни и приравнените към военни за престъпления по този закон се съдят от военните съдилища.»

2. Чл. 4. На втория ред думата «произтичат» се заменя с думите «са настъпили или могат да настъпят».

Съображения. Изменението е редакционно. Законодателната комисия намира, че изразът «са настъпили или могат да настъпят» е по-точен, отколкото изразът «произтичат». При термина «произтичат» има място за тълкуване дали той означава само, че тежките последици са вече настъпили или пък означава, че е възможно да настъпят. Предложеният от комисията израз подчертава и двете възможности изрично, макар и втората мълчливо да включва първата, за да може нормата да действва превантивно и възпитателно. С това се избягва и възможността за спорове и неправилни тълкувания при приложението.

3. Чл. 5. Алинея първа се приема без изменение. В алинея втора след думата «ако» се поставя «от», а във втория ред на същата алинея думите «влече след себе си» се заличават и вместо тях се поставят следните думи: «са настъпили или могат да настъпят».

Съображения. Измененията, които прави законодателната комисия в алинея втора на чл. 5, са редакционни, а именно за по-точно съдържание на думата «влече» по съображенията, изложени към чл. 4.

4. Чл. 6. Правят се следните изменения: създават се от същия текст две алинеи, а именно: чл. 6, алинея първа, със следното съдържание: «Който стане причина да бъде разкрита държавна тайна по непредпазливост, или поради не проявяване на необходимата бдителност, наказва се с тъмничен затвор.» и втората алинея, която гласи: «Ако това е станало поради неспазване правилата за съхранение на поверителните документи, материали и книжа и други такива, наказва се със строг тъмничен затвор до 5 години.»

Съображения. Отделянето на един от случаите за наказуемост, предвидени в проекта във втората алинея, и увеличаване на наказанието по тая последната се налага поради нееднаквото естество и последици на фактическите състави, така както са дадени в проекта. Когато се касае до разкриване на държавна тайна поради неспазване правилата за съхранение на поверителни документи, материали, книжа или други такива, деянието е много по-близко до състава, указан в чл. 5, до загубването на поверителни документи, отколкото до останалите фактически състави, предвидени по чл. 6 на проекта — разкриване държавна тайна по непредпазливост или поради не проявяване на необходимата бдителност, а също така и последиците могат да бъдат много по-тежки, отколкото в последния случай. Затова наказанието по втората алинея се определя на 5 години строг тъмничен затвор, в съгласие с наказанието по чл. 5.

Председател на законодателната комисия: Д-р Ив. Пашов.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Другарю докладчик! С предложението на др. министър на правосъдието да се прибави нова алинея към чл. 3 съгласни ли сте?

Докладчик Борис Бонов (з): Съгласни сме.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Пристъпваме към разисквания по законопроекта.

Има думата народният представител Янко Марков.

Янко Марков (з): (От трибуната) Другари и другарки народни представители и представителки! Нашата народна държава днес чрез своите органи почти цялостно е обхванала както стопанския, така и духовния живот на нашия народ. В нейно разпореждане е нашата външна търговия. Заедно с нашата народна кооперация тя е двигател и на вътрешната такава. Тя ръководи нашата индустрия. Изобщо със своята планова стопанска система тя движи нашия стопански живот във всичките му разновидности на производството и размяната. Тя се грижи за възпитанието на нашия народ и за неговото културно издигане.

Другари и другарки народни представители и представителки! При тия толкова всестрани задачи, които си е поставила и поставя нашата народна държава, от правилното и пълно изпълнение на които зависи изграждането на социализма в нашата страна, т. е. благоденствието на нашия народ, тази народна държава има нужда от една цялостна защита на нейните интереси, които са интереси и на целия наш трудещ се народ.

С предложението на нашето внимание от Министерството на народното правосъдие законопроект за опазване на държавната тайна се цели тъкмо това — да бъдат овардени върховните интереси на държавата, които без тоя закон при днешната вътрешна и външна обстановка, при която се намира нашата държава, не могат пълно да бъдат защитени.

При сегашния етап от развитието на нашия народ, когато трудещите се и тяхната отечественофронтовска власт громият буржоазно-капиталистическата класа във всичките й разновидности, когато имаме изостряне на класовата борба в периода на преминаване към социализъм, когато, от друга страна, външните врагове на нашия народ — империалистическите хиени — чрез някои съседни нам държави правят непрекъснато опити да организират у нас разузнавателна дейност, да създават шпионски гнезда, които да извършват саботажни и терористически действия, пазенето на държавната тайна е едно мощно средство за борба с тези вътрешни и външни врагове на нашия народ.

Тази държавна тайна обаче с досега действащите у нас закони не беше цялостно защитена. Съставът на чл. 113 от наказателния закон, отнасящ се до шпионството по непредпазливост, както и този по чл. 443, не даваха достатъчно защита на държавната тайна. Сега с предлаганите ни чрез този законопроект състави, предвидени в членове 1 до 6, се дава възможност да бъдат обхванати всички случаи на лекомислено разгласяване сведения, съставляващи държавна тайна, узнаването на които от нашите врагове носи сериозни опасности за сигурността на нашата държава и за успеха на нашето строителство, както е казано в мотивите на законопроекта.

Другари и другарки народни представители и представителки! Днес, когато нашите работници от фабриките и работилниците, земеделските стопани по нашите родни ниви, славната ни младеж по обектите на националните бригади в съревнование и ударничество напрегат денонощно всичките си сили за изграждането на социализма в нашата страна, отечественофронтовската власт има всичкото съзнание, че трябва да вземе всички необходими мерки и не позволи на никого в нашата страна, който и да е той — обикновен гражданин или голям и малък държавен служител — съзнателно или несъзнателно да пакости на върховните интереси на държавата и да спъва успеха на нашето строителство.

С настоящия законопроект отечественофронтовската власт прави сериозно предупреждение на всички тия лица. И тук му е мястото да заявим от тая трибуна, че строгите санкции на настоящия законопроект ще се стоварят с всичката си суровост върху главата на всеки народен враг или неразумен гражданин, който не си затваря устата тогава, когато интересите на народа налагат това.

Ето защо парламентарната група на Българския земеделски народен съюз намира, че настоящият законопроект е много навременен и от голяма полза за сигурността на нашата държава и нейния всестраничен напредък, поради което от нейно име заявявам, че ще гласуваме законопроекта заедно с направените предложения от законодателната комисия и тук предлагаме такива от др. министър на правосъдието. (Ръкоплескания)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Има думата народният представител Черню Чендов.

Черню Чендов (к): (От трибуната) Другарки и другари народни представители! Внесеният от министъра на правосъдието законопроект за опазване на държавната тайна е от голямо значение за сигурността на нашата държава и за успехите на нашето всестранично народно строителство.

Както ви е известно, в мотивите към законопроекта за опазване на държавната тайна е казано, че действащите у нас закони не дават цялостна защита на държавната тайна. И това е действително така, особено като се има пред вид, че говорейки за шпионажа по непредпазливост, чл. 113 от наказателния закон има доста сложен състав и не обхваща множество случаи на разгласявания на държавна тайна, каквито се срещат на практика и които са изключително пакостни за върховните интереси на държавата. Също така съставът на чл. 443 от наказателния

закон, който предвижда наказание за служебни лица, които съобщават другиму служебна тайна, страда от съществени недостатъци. Обектът на защитата на този състав е не държавната тайна като широко понятие, а служебната тайна, като понятие с по-малък обем. Крайно необходимо е да се създадат и приемат от Великото народно събрание нови състави, които да предвидят наказание за много от формите на волното и неволно лекомислено разгласяване на сведения, съставляващи държавна тайна, узаването на които от нашите врагове носи сериозни опасности за сигурността на нашата държава.

Вземането на сериозни мерки за запазването на държавната тайна у нас се налага от вътрешното и международното положение, при което се намира нашата страна. Съвременните представители на империалистическата реакция, намирайки се пред неразрешими икономически и политически противоречия, както непосредствено в своите собствени страни, така и на международната арена, се стремят да разрешат своите противоречия за сметка на малките народи, за която цел те не се спират пред никакви средства за осъществяването на своите империалистически планове. Като започнем от изтърканата реакционна расова теория за пълноценни и непълноценни раси и нации и свършим с дипломатическите шантажи и заплахи, с които си служи империалистическата реакция, с нейната непрестанна военно-шовинистическа пропаганда и системната им работа по организиране на шпионски гнезда и диверсионни групи, става очевидно, че особено такива страни, като нашата народно-демократична страна, която е тръп в очите на международната реакция, трябва да вземат мерки за своето национално самосъхранение. Това се налага за нашата страна, като се им пред вид, че граничим с особени сателити на международния империализъм.

Вземането на сериозни мерки за пазене на държавната тайна се определя и от характера на вътрешното положение на нашата страна особено от изострените отношения на класовите сили в настоящия исторически момент. За пръв път в нашата история народът държи здраво съдбините си в своите собствени ръце. Трудещите се маси в нашата страна осъществяват прехода от капитализма, т. е. от системата на капиталистическата експлоатация на човек от човека, към социализма, при който няма да съществува експлоатация, а ще съществуват всички условия за достигане на пълното процъфтяване на нашия народ във всички области на обществения живот.

Свалянето от властта на фашистко-буржоазната класа у нас и големите преобразования, които се извършиха през последно време в нашата страна, нанесоха тежък удар върху буржоазната класа, която вече не вижда никаква перспектива за връщането на властта със собствени сили. Реакцията у нас в своята предсмъртна агония се опитва да се съпротивлява, като саботира, прибегва до терористически действия и политически бандитизъм.

Но това за нея не е всичко. Пипалата на врага са насочени във всички посоки. Неговите уплашени очи могат да надзърнат над всяко бюро, във всяко чекмедже, всеки чертеж и в зидовете на всеки строеж. Органите от държавния апарат и народът на нашата република, който е запретнал ръкави и полага грандиозните основи на социализма, трябва да бъдат бдителни и въоръжени с един такъв закон, който ни се предлага от министра на правосъдието. Ако трудолюбивият и патриотичен български народ се е вдигнал да изгражда своя материален и духовен бит, ако този народ полага всички усилия и големи грижи да съхрани силите си, богатството си, свободата си, независимостта си, то реакционните остатъци са също така последователни в стремението си да подкопаят, да разрушат, да предадат, да хвърлят в катастрофа своята родина, като използват всяка, дори една забележима небрежност на държавен служител, като използват всяка словоохотливост на отговорни и неотговорни граждани, които волно или неволно, за слава или за всестранна компетентност могат да доведат до големи пакости за народа и за родната ни.

Българската реакционна класа в своето отчаяние храни надежди преди всичко на гънщина намеса, а гънщините реакционни империалистически сили виждат в лицето на българската реакция най-подходящ проводник и агент за борба срещу българския демократичен строй и социализма. При това положение смъкнатата реакционна буржоазия у нас се превърна в агентура на международната реакция, в агентура на англо-американския империализъм.

Разкритите противодържавни заговори у нас, както и процесът на Никола Петков, бяха ясни доказателства за това; те показваха, че нишките на разните конспирации водят към агентите на международния империализъм против съвременните демократични страни, начело със СССР.

Изграждането на социализма у нас ще се съпровожда с все по-изостряща се класова борба, борба между старото и новото, борба, която ще бъде напрегната и жестока, в която борба нашата реакция ще получава и материална, и морална поддръжка от международните империалистически кръгове.

Нашите специални органи разполагат с редица факти и улики, които говорят за връзките на българската реакция с чужди агенти, които се мъчат да организират широка шпионска и диверсионна дейност в нашата страна, насочени срещу нашия народ, неговата независимост и държавен суверенитет.

От името на парламентарната група на Българската работническа партия (комунисти) аз заявявам, че последната ще гласува този законопроект, понеже той запазва достиженията на нашия народ, осигурява националната ни независимост и изграждането на социализма в страната ни. (Ръкоплескания)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Има думата народният представител Христо Лилков.

Христо Лилков (зв): (От трибуната) Другари народни представители! От мотивите към предложението законопроект и от текстовете му, така както са изложени, се вижда, че той има един акцесоарен характер, че е едно допълнение към съществуващия досега закон. Вие виждате, че в мотивите към законопроекта са изложени съображенията, поради които е нужно да се допълнят или да се оточнят някои текстове в закона. Ако четем текстовете, ще видим, че във всеки текст на края е казано: «ако не е предвидено по-тежко наказание, ако няма по-тежко наказание.» Явно е следователно, че настоящият законопроект има само задачата да допълни това, което не е било предвидено досега. Онова, което е представлявало най-важното, онова, което е представлявало най-същественото, онова, което е представлявало най-злокачественото, е вече изразено в закона, който отначало мина като закон за защита на народната власт, а впоследствие мина като специални текстове в наказателния закон, в главата за предателството и шпионажа. И мотивите, които изложихме там, за да обосновем защо е нужно създаването на тия престъпни състави, защо са нужни тия санкции, така както са предвидени, абсолютно важат и тук, и даже в много по-голяма степен, отколкото там. Затова аз смятам за съвършено безцелно и безпредметно да се спирам да мотивирам оная голяма нужда, оная необходимост, която е наложила създаването на такива състави.

Аз искам да се спра специално на сега създаденото и да накажа защо непременно трябваше да се създадат и тия допълнителни състави. Тук са предвидени собствено три положения. На първо място предвиден е наказателен състав за случаи, когато някой, без да има упорита зла воля непременно да предаде нещо на неприятеля, без да има непременно воля и желание да вреди на държавата, без определена цел, може би поради това, че обича да приказва, може би поради това, че иска да мине за много осведомен, чисто и просто да задоволи своето желание да приказва, издава държавна тайна. Но нужно ли е да се убеждаваме, че издаването на държавна тайна било с цел да се напакости на държавата, било с цел да се задоволи едно удоволствие да приказваме и да минем за осведомен, е безспорно с еднакво вредни последици за държавната власт, за държавата и за народа ни? Следователно беше нужно да се предвиди такава санкция, тъй като досега такава не беше предвидена. И затова вие ще видите, че в чл. 1 е казано: «Който разгласява по какъвто и да било начин сведения, съставляващи държавна тайна.»

Ние веднага бихме могли да си зададем въпроса: какво собствено представлява «държавна тайна»? И аз мисля, че другарите народни представители, тъй и цялото народно представителство би се запитало: собствено какво ограждаме ние, какво забраняваме да се върши, какво в същност значи това «държавна тайна»? Аз мисля, че във всеки закон, когато той се създава — особено това е безспорно според буржоазната теория за наказателното право — винаги трябва да се определи точно онова, което е забранено. Но, видите ли, ние живеем в едно време динамично, ние живеем в едно време, когато понятията много бързо се менят, и ако законите на закона, животът ще избърза много напред, законът ще остане назад и често пъти няма да обхваща онова, което животът създава, ние ще създадем един мъртъв закон, един закон, който ще бъде само като плашило, без да може да улови поставената си непосредствена цел. И затова, още когато гласувахме закона за шпионажа и предателството, ние определихме понятието «държавна тайна» по един начин, който, според мене, в настоящия момент е най-рационален.

Какво собствено представлява «държавна тайна»? Безспорно ние не искаме, тъй е и невъзможно в държавата да се забрани приказването на каквито и да било приказки. Само онова, което представлява особен интерес за държавата, чието опазване в тайна в даден момент е от интерес за държавата, само то може да представлява държавна тайна. Затова именно тук не се определя какво е «държавна тайна», а се казва само: «Който издаде държавна тайна». Но всеки би ни запитал във на улицата: какво е това «държавна тайна»? И вие ще видите, че в съответния текст на наказателния закон се определя: държавна тайна е това, което Министерският съвет с министерско постановление, което трябва да бъде обнародвано в «Държавен вестник», определи за държавна тайна.

Защо е това така? Съвършено ясно е, че при изменението на нещата това, което днес представлява държавна тайна, утре може да не представлява държавна тайна. Ако днес, да кажем, в едно време, в каквото живеем, примерно размерът на бюджета на народната отбрана може да представлява държавна тайна, затуй защото враговете на народа, враговете на държавата ни могат да имат интерес оттам да надят сведения за нашата национална мощ, утре, при друга обстановка, това може да представлява даже и добродетел, да се разисква, да се знае, да се очертава какъв плещ народът, публично да се знае какво се дава за народната отбрана. И много други такива случаи може да имаме. И затова аз смятам, че съвършено удачно е, това понятие «държавна тайна» да бъде определено по начина, по който е определено в закона.

Някои може би се опасават, че при това положение би могло да се създават много лесно състави. Фактът, че четири месеца вече откак законът е гласуван, четири месеца вече откак е постановено, че от Министерския съвет трябва да се определи какво представлява «държавна тайна», и Министерският съвет още не е счел за нужно да направи това, показва, че настоящият Министерски съвет действа много острожно, много предпазливо. Следователно не може да съществува никаква опасност, че, така изразен, начинът за определяне «държавна тайна» може да представлява някаква опасност.

Аз смятам, че всичко това беше нужно да се каже, затуй защото би могло да се залита: какво собствено санкционират всичките състави, така както са предвидени в законопроекта? Всички състави не предвиждат нищо повече. Вторият състав е същият: «Който разгласява...», само че се отнася за служебните лица. Третият състав е за военните лица. И на четвърто място се казва: който по непредпазливост изгуби книгата, които представляват държавна тайна, и т. н. Знаете ли, че наистина много по-малко опасност може да представлява, да кажем, това, че някой който иска да бъде шпионин, е тръгнал да пита под път и над път за някои работи и много малко може да научи? Безспорно той е шпионин, той е предател, но той по-малко вреда ще нанесе от високопоставеното служебно лице, в ръцете на което са поставени, например, оперативните планове на нашата войска и което поради небрежност ги остави или забрави някъде и по тоя начин те станат достояние на врага. Това, което стотици шпиони не биха могли да направят, една непредпазливост, една неосторожност, едно лекомислие на един такъв държавен служител наистина би могло да нанесе много по-голяма вреда на държавата. И вие ще видите, че настоящият законопроект предвижда санкция за този, който изгуби книгата по непредпазливост или по друг начин и стане причина да бъде издадена държавна тайна. Тук не се иска умисъл, тук не се иска желание непременно да бъдат предадени, да кажем, плановите на врага; тук се иска на лицето да са поверени книги по служба, да ги има в ръцете си, да има правото или възможността да ги държи и да не упражни онази грижа, която се налага на всеки човек, на всеки българин, на когото са поверени такива наистина съдоносни за народа документи.

Аз смятам, че предвидената санкция в законопроекта е наистина не само едно възмездие за онези, които биха направили тази работа, но и едно утвърждение за всички, които биха могли така лекомислено да погледнат на тази работа.

Аз смятам, че всичките текстове, така както са предвидени, като ги прибавим към онези текстове, които съществуват, цялостно, плътно създават една закрила, една защита на държавата в свисъл да бъде запазена държавната тайна, затуй защото нейното издаване може да има най-тежки последици за народа и за държавата ни.

С това убеждение парламентарната група, към която принадлежа, ще гласува този законопроект и със съзнанието, че действително с него се допринася за опазване на държавната тайна, а оттам и за опазване на държавата, за опазване на всички постижения, които народът ни е осъществил досега. (Ръкоплескания)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Няма записани други оратори. Ще поставя на гласуване на първо четене законопроект за опазване на държавната тайна.

Ония другари народни представители, които са съгласни да бъде приет на първо четене, по принцип, законопроектът за опазване на държавната тайна, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Има думата другарят министър на правосъдието.

Министър Ради Найденов: Моля да се съгласите, другари, законопроектът да мине, по спешност, и на второ четене.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Има предложение от другаря министър на правосъдието законопроектът да мине, по спешност, и на второ четене. Ония народни представители, които са съгласни с това предложение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля докладчика на законодателната комисия да докладва законопроекта.

(Заглавието и членове 1 и 2 от законопроекта се приеха без изменение и без разисквания)

Докладчик Борис Бонов (з): (Чете)

«Чл. 3. Военнослужещ или приравнен към военнослужещ, който разгласява по какъвто и да било начин сведения от военен характер, съставляващи държавна тайна, се наказва със строг тъмничен затвор до 15 години, доколкото тези действия не се наказват с по-тежко наказание.»

В чл. 3 комисията предлага следното изменение: първата дума «Военнослужещ» се заменя с думата «военен», а втория път в първия ред същата дума «военнослужещ» се заменя с думата «него».

По предложение на другаря министър на правосъдието и със съгласието на законодателната комисия се създава и нова алинея втора към чл. 3 със следното съдържание: «Военните и приравнените към военните за престъпления по този закон се съдят от военните съдилища.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония народни представители, които са съгласни с чл. 3, заедно с предложените изменения от законодателната комисия и предложената нова алинея от министъра на правосъдието, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

(Членове 4—7 от законопроекта, заедно с предложените, направени от законодателната комисия, се приеха без изменение и без разисквания)

Пристъпваме към разглеждане на следната точка, трета, от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за временната трудова повинност.

Моля секретаря да докладва законопроекта.

Секретар Тодор Тихолов (к): (Чете)

«МОТИВИ

към законопроекта за временната трудова повинност

Уважаеми народни представители и народни представителки! Действащият закон за временната трудова повинност, издаден през 1938 г., претърпя множество изменения и допълнения. Създаден с оглед на една друга политическа, обществена и стопанска действителност, той се явява непригоден да разреши въпросите във връзка с устройството и задачите на временната трудова повинност. Ето защо налага се не едно ново изменение и допълнение на въпросния закон, а цялостно преработване на правилата, които уреждат института за временната трудова повинност.

Представеният проектозакон изхожда от положението, че временната трудова повинност е задължение за гражданите да вложат труда си в извършване на обществено полезна работа. С оглед на възприетото у нас начало за планово строителство проектът предвижда извършването на работите, обект на временната трудова повинност, да става по планове, съобразени с държавния стопански план.

Изобщо проектозаконът урежда цялостно и систематично всички въпроси във връзка с устройството и задачите на временната трудова повинност, съобразно с новата държавна организация и насоките за развитие на страната ни по пътя на социализма.

Министър на комуналното стопанство и благоустройството:

П. Каменов.»

Илия Бояджиев (к): Текстът на законопроекта е известен на народните представители. Предлагам да не се чете.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Има предложение от народния представител Илия Бояджиев, текстът на законопроекта да не се чете, понеже е известен на другарите народни представители.

Който са съгласни с това предложение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

(ЗАКОНОПРОЕКТ

за временната трудова повинност

Глава I

Общи разпоредбания

Чл. 1. На временна трудова повинност подлежат всички български и чужди граждани, които имат местожителство в територията на Народната република България, на възраст в началото на съответната година от 18 до 50 навършени години за мъжете и от 18 до 50 навършени години за жените.

Чл. 2. От временна трудова повинност се освобождават:

а) загинали;

1. Неспособните за физически и умствен труд, които не могат да изкарват прехраната си.

2. Родителите, майките и вдовиците на загиналите в борбата срещу фашизма и в Отечествената война.

б) за съответните години:

1. Личните пенсионери и инвалиди с изгубена работоспособност най-малко 30 %.

2. Родителите, които имат 4 и повече живи деца.

3. Бременните жени и майките с деца до 3-годишна възраст.

4. Лицата, които отбиват редовната си военна или трудова служба, ако са били на такава най-малко 6 месеца през годината;

5. Бригадирите от младежките бригади, ако са работили пълна бригадирска смяна;

6. Лицата, задържани в затвор или в трудово-възпитателни общения най-малко 9 месеца през годината.

7. Военнослужещите — офицери и подофицери от народната войска, граничните войски и трудовите началници и подначалници при Главната дирекция на трудовата повинност.

8. Милиционерите и противопожарните служители — нисши чинове, ако са служили поне 6 месеца през годината.

По доклад на министъра на комуналното стопанство, Министерският съвет може да освободи от временна трудова повинност за съответната година и други категории граждани.

Чл. 3. Извършването на работите, обект на временната трудова повинност, става по планове, съставени от съответните народни съвети и съобразени с предвиденията на държавния народостопански план.

Най-малко 25 % от подлежащите на временна трудова повинност пешаци и колари отработват същата на натура по поддържането, поправката и направата на държавните пътища, които са в района на общината, чиито жители са подлежащите на временна трудова повинност.

Плановите за работата по държавните пътища се съставят от управлението «пътища» при Министерството на строежите и пътищата и се одобряват от министъра на строежите и пътищата.

Плановите на селските и градските народни съвети за извършване на работите, обект на временната трудова повинност, се одобряват от околния народен съвет, а плановите на народните съвети в градовете София, Пловдив, Варна, Русе, Бургас, Плевен и Ст. Загора — от министъра на комуналното стопанство и благоустройството.

Чл. 4. Общото ръководство и надзор на временната трудова повинност принадлежи на Министерството на комуналното стопанство и благоустройството и се провежда чрез съответните служби при същото и от народните съвети.

Ръководството и надзорът на работите, извършвани с временната трудова повинност по държавните пътища, принадлежи на Министерството на строежите и пътищата и се извършва чрез съответните служби при същото и при народните съвети.

Глава II

Отработване и откупуване

Чл. 5. Отработването на временната трудова повинност става лично и трае 10 дни през годината.

Лицата, които се явят на работа с коли — работят пет дни, а тези с моторни превозни средства — съобразно нормите за превоза на обложените дни на кола.

Отработването става в района на общината, където съответните лица имат местожителство, и трябва да стане най-късно до 31 декември.

З а б е л е ж к а. При бедствия (бури, пожар, наводнения, заснежавания на пътищата и други такива) общинският народен съвет може да повика всичките или част от подлежащите на временна трудова повинност лица, живущи в района на общината, на извънредна трудова помощ до 5 дни през годината.

Чл. 6. Подлежащите на временна трудова повинност, с изключение на лицата, упоменати в чл. 8 от настоящия закон, могат, вместо да я отработят, да я откупят с пари, по решение на съвета, който ежегодно, според условията и нуждата от средства, определя процента на откупуващите се.

Размерът на откупа се определя всяка година от Министерския съвет, по доклад на министъра на комуналното стопанство и благоустройството.

Чл. 7. Откупуването от временна трудова повинност е задължително за всички служители и работници в държавни, обществени, автономни, общински и частни предприятия и учреждения.

Чл. 8. Изплащането на откупа става:

а) за лицата по предходния член чрез удържане от заплатите им дължимите суми на два пъти — през м. май и м. юни. За непостоянните и сезонни работници откупът се удържа през м. октомври и ноември, ако дотогава не са уредили временната си трудова повинност. Сумите се удържат от касиерите-платчи и внасят в приход по бюджетите на съответните народни съвети;

б) за останалите лица, които откупват временната си трудова повинност, чрез внасяне дължимите суми в приход по бюджета на съответния народен съвет най-късно до деня, в който смяната, с която са повикани, започне работата.

Чл. 9. Свикването на подлежащите на временна трудова повинност става с повикателни заповеди или обявления най-малко един месец преди деня, определен за явяване на работа.

Лицата, които до 1 ноември на съответната година не са повикани да отбият временната си трудова повинност, са длъжни да се явят сами в народния съвет до края на същия месец за уреждане повинността си.

Глава III

Наказателни разпоредения

Чл. 10. Който не отработи или откупи временната си трудова повинност, съгласно разпореденията на този закон, плаща предвидения откуп с 20% увеличение или я отработва 12 дни.

Чл. 11. Длъжностни лица при народните съвети и касиерите-платчи в държавни, обществени, автономни, общински и частни учреждения и предприятия, натоварени с провеждане на временната трудова повинност, които не изпълняват задълженията си, възложени им по този закон и правилниците и наредбите по приложението му, се наказват с глоба от 500 до 5.000 лв.

Чл. 12. Касиерите-платчи при държавни, обществени, автономни, общински или частни учреждения и предприятия, които не удържат в сроковете, определени от закона, откупите на съответните лица, дължат лично същите с увеличение 10%. Те могат да търсят платените от тях откупи от преките длъжници, без увеличението от 10%.

Чл. 13. За нарушенията на този закон се съставят актове, подписани от съставителя, им, двама свидетели и нарушителя.

Актовете се съставят от длъжностните лица, натоварени с провеждане на временна трудова повинност.

Ако нарушителят отсъства, не желае или не може да подпише съответния акт, съставителят отбелязва това в акта в присъствието на двама свидетели.

Съставените по горния ред актове съставляват пълно доказателство за изложеното в тях, до доказване на противното.

Чл. 14. Съставените актове се представят незабавно:

а) на председателя на местния народен съвет — ако са срещу частни лица или длъжностни лица при местния народен съвет;

б) на председателя на околийския народен съвет — ако са срещу длъжностни лица при същия или касиер-платчи при държавни, обществени, автономни, общински или частни учреждения и предприятия.

Чл. 15. Въз основа на представените актове, управата на общинския народен съвет, съответно управата на околийския народен съвет, ако намерят, че има основание, издават наказателни постановления за налагане на глобите по чл. 12.

Наказателните постановления не подлежат на обжалване.

Чл. 16. Управите на местните народни съвети, съответно управите на околийските народни съвети, могат по причини, които намерят за уважителни, да отменят или изменят издадените наказателни постановления.

Глава IV

Заключителни разпоредения

Чл. 17. Лицата, които отработват временната си трудова повинност с превозни средства и последните претърпят повреда или добитъкът им претърпи злополука, се обезщетяват за действително понесените щети. Размерът на обезщетението се определя и изплаща от съответния народен съвет.

Чл. 18. Народните съвети могат да изразходват събраните суми от откупите на временната трудова повинност само във връзка с мероприятията, извършени от същата.

Чл. 19. Народните съвети могат да дават безплатно храна на социално слабите, докато отработват временната си трудова повинност.

Чл. 20. Министерът на комуналното стопанство и благоустройството може да прехвърля правата си по този закон на други длъжностни лица.

Чл. 21. По приложението на този закон се издава правилник, одобрен от Министерския съвет, а министърът на комуналното стопанство и благоустройството може да издава наредби.

Чл. 22. Този закон отменява закона за временната трудова повинност, всички негови изменения и допълнения, както и всички общи и особени законни разпоредби, които му противоречат.)

Моля докладчика на законодателната комисия да докладва предложението на комисията за изменения и допълнения към законопроекта.

Докладчик Цоло Кръстев (к): (Чете)

«ПРЕДЛОЖЕНИЕ

на законодателната комисия при Великото народно събрание за изменения и допълнения към законопроекта за временната трудова повинност

1. В чл. 1 цифрата «50» се заменя с «45».

Съображения. Изменението на 50 навършени години законодателната комисия намира, че трябва да бъде намалено на 45, защото така е в стария закон, а и мъже на 50 години са недостатъчно трудоспособни, за да отбиват временната трудова повинност.

Чл. 2, точка 2, получава нова редакция: «Лицата, освободът съгласно разписанието на болестите».

Съображения. Оточнява се изразът.

3. В чл. 2, точка 1, буквата «и» след пенсионери се заменя с тире.

Съображения. За да се разбира, че пенсионери-инвалиди ще се ползват от закона, а не всички пенсионери.

Чл. 2, точка 2 получава нова редакция: «Лицата, освободени по закона за многодетните семейства.»

Съображения. Този член се съгласува със закона за многодетните семейства.

3. В чл. 3 думата «най-малко» се заменя с думата «до».

4. В чл. 4 думата «народни съвети» се заменя с «управи на народните съвети».

Съображения. Приемат се термините от закона за народните съвети.

5. В чл. 6 след думата «разрешение на» се вмъква изразът «съответния общински народен».

Съображения. Редакционно оточняване на текста.

6. В чл. 7 се прибавя нова алинея: «Жените с малолетни деца могат също да се откупят.»

Съображения. Пред вид на това, че жените с деца (законни, извънбрачни и осиновени) са заети с голяма домакинска работа, дава им се възможност да се откупят, а заедно с това се насърчава раждането на деца.

8. В чл. 8 след думата «по» се вмъква следният израз: «алинея първа на».

Съображения. С този израз се уяснява текстът на чл. 8, за да се разбере, че това се отнася до чл. 7, алинея първа.

9. В чл. 9 вместо «или» се поставя «и».

10. В чл. 10 след думата «закон» се вмъква изразът «принудително отработване 12 дни, а изразът на края «отработва 12 дни» се заличава.

Съображения. Редакционно оточняване на текста.

11. Членове 11, 12, 13, 14 — нямат изменения.
 12. В чл. 15, последната алинея, думата «чл. 12» става «чл. 11».
 13. Членове 16, 17, 18, 19, 20 — няма изменения.
 14. Създаде се нов чл. 21, който гласи: «Мъжете на 18 и 19 години и жените от 18 до 40 години за 1948 г. се освобождават от временна трудова повинност.»

Съображения. В стария закон мъжете от 20 години до 45 години отработват временната трудова повинност, а с настоящия закон мъжете от 18 до 45 години и жените от 18 до 40 години следва да отработят за 1948 г. временната трудова повинност. Затуй с настоящия текст се освобождават от такава.

15. Чл. 21 става чл. 22.

16. Чл. 22 става чл. 23.

Председател на законодателната комисия: **Д-р Ив. Пашов**

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Има думата др. министър на комуналното стопанство и благоустройството.

Министър Петър Каменов: Другари и другарки народни представители и представители! Измененията и допълненията в законопроекта от законодателната комисия са направени със съгласието на министерството, с наше съгласие. Правя това извънение, за да го имате пред вид — че ние не сме против тези изменения и допълнения на законопроекта, които са направени от законодателната комисия.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Има думата по законопроекта народният представител др. Цоло Кръстев.

Цоло Кръстев (к): (От трибуната) Другари и другарки народни представители! Пред нас е поставен за разглеждане законопроектът за временната трудова повинност. Въпросът за труда не е нов. Ние го виждаме разрешен с чл. 10 на закона за трудовата повинност от 1920 г. Още тогава правителството на Александър Стамболийски направи първия опит за разрешаване на въпроса за труда. Трябва да кажем, че законът за трудовата повинност беше един от крупните социални закони на правителството на Земеделския съюз, който засягаше интересите на буржоазията. Даже и след преврата на 9 юни буржоазията не се опита да премахне закона за трудовата повинност. Тя само направи така, че тежестите на този закон легнаха върху гърба на широките работнически и селски маси, а буржоазията беше освободена от него. Като израз на това именно беше създаден законът за временната трудова повинност от 1938 г.

След 9 септември у нас станаха крупни политически и икономически изменения. Властта премина в ръцете на работниците и селяните, а средствата за производство се национализираха и станаха общодържавна собственост. Създадох се необходимите условия, за да може трудът да стане основен общественостопански фактор, което бе осветено и от новата Димитровска конституция.

Законът за временната трудова повинност от 1938 г., създаден с оглед на друга политическа, обществена и стопанска действителност, се явява непригоден да разреши въпроса за труда, въпросите във връзка с устройството и задачите на временната трудова повинност и затова се наложи цялостното му преработване и създаване на нови правила за уреждане института за временната трудова повинност.

Законопроектът цели да включи труда на всички български и чужди граждани, както се казва в чл. 1, с което да се улесни изпълнението на петгодишния стопански план за изграждане на социализма в нашата страна. От това ще се постигнат не малко стопански резултати.

За да не бъде голословен, ще си послужа със сравнение на стопанските резултати от годините 1944 и 1947. През 1944 г. са отработили временната си трудова повинност 137.000 души, а през 1947 г. — 447.000; освободени от временната трудова повинност през 1944 г. — 351.000, а през 1947 г. — 368.000; неотработили временната си трудова повинност през 1944 г. — 394.000, а през 1947 г. — 292.000; откупени през 1944 г. — 116.000, през 1947 г. — 240.000; направени пътища в километри през 1944 г. — 471, през 1947 г. — 1.862; направени мостове в бройки през 1944 г. — 163; през 1947 г. — 840; посадени дървета в бройки през 1944 г. — 2.500.000, през 1947 г. — 6.300.000; пресушени блатата в декари през 1944 г. — 1.546, а през 1947 г. — 12.340; направени тухли в бройки през 1944 г. — 385.000, през 1947 г. — 10.310.000; натрошен чакъл в кубически метра през 1944 г. — 41.000, през 1947 г. — 312.000; приготвена вар в килограми през 1944 г. — 390.000, през 1947 г. — 7.101.000. Или, изразени в стойности, извършените работи през 1944 г. възлизат на 249.000.000 лв., а през 1947 г. — на 2.110.000.000 лв.; откупите възлизат през 1944 г. на 119.000.000 лв., а през 1947 г. — на 310.000.000 лв.

От горната таблица се вижда, че през време на фашистката власт по-малко хора са участвували в отработването и откупването от временна трудова повинност и са извършили работа за много по-малка стойност. При властта на Отечествения фронт повече хора са участвували в отработването и откупването от временна трудова повинност, а изразена в стойност, извършената работа през 1947 г. е десет пъти повече, отколкото в 1944 г., а именно: в 1944 г. — 249.000.000 лв.,

а в 1947 г. — 2.110.000.000 лв. Само при властта на Отечествения фронт беше възможно да се постигнат такива стопански резултати. Твърдо можем да явяваме, че с петгодишния стопански план ще се постигнат още по-големи стопански резултати и временната трудова повинност ще бъде едно от условията за изпълнението на петгодишния стопански план.

Втората цел на законопроекта е да създава трудови навики в гражданите, да възпитава, че трудът е чест, а не срам за гражданите. Особено това се отнася за ония, които не познаваха досега що е труд — да ги приучи към общественото необходимо труд. Това се постига със задължителното отработване на временната трудова повинност, посочено в чл. 1, а така също и с чл. 2, който дава възможност на някои категории да не участвуват във временната трудова повинност, или с членове 7 и 8, които пък дават възможност на други категории чрез откуп да се освободят от временна трудова повинност, поради това, че те ще изпълняват свои трудови задължения на други места.

Трето важно положение е това в чл. 3, с който се дава възможност на народните съвети да организират временна трудова повинност, включвайки я в своите планове. При правилно организиране временната трудова повинност, при правилно разпределение на труда народните съвети ще имат възможност не само да изпълнят, но и да преизпълнят своите стопански планове. По места могат да се използват най-широко местните средства и материали и в един къс срок да се благоустроят всички градове и села на нашата страна.

С този законопроект се уреждат цялостно и системно всички въпроси във връзка с устройството и задачите на временната трудова повинност, съобразно с новата държавна организация и насоките за развитието на страната ни към социализъм.

Заявявам от името на парламентарната група на Работническата партия — комунисти, че ние ще подкрепим законопроекта заедно с измененията, които са направени от комисията, и ще го гласуваме. (Ръкоплескания)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Има думата народният представител Йордан Панайотов.

Йордан Панайотов (зв): (От трибуната) Другари народни представители! Законопроектът за временната трудова повинност, който е предмет на нашето внимание, разглежда и урежда въпроса за труда, който подлежатите на временна трудова повинност граждани ежегодно трябва да вложат за извършване на общественостопански мероприятия, за да може по този начин да се осъществи всеобщият напредък, благоденствието и участието на нашия трудолюбив и предприемчив народ. Безспорно е, че за да може от този полезен труд, прилаган върху всички точки от територията на нашата Народна република България и във всички области на живота, да се получат очакваните максимално благоприятни и полезни резултати, той трябва преди всичко да бъде правилно организиран и провеждан по добре и всеобщно обсъдени планове, строго съобразени с общия държавен народостопански план.

Със законопроекта се установяват следните основни положения: главните обекти за работа, длъжностите и отговорностите на управите на общинските и околийските народни съвети, функциите на службите и органите на Министерството на комуналното стопанство и благоустройството и на Министерството на строежите и пътищата, както и санкциите срещу нарушителите на закона.

На временна трудова повинност, съгласно законопроекта, подлежат всички български и чужди граждани, които имат местожителство в територията на Народната република България и са на възраст, в началото на съответната трудова година, от 18 до 45 навършени години за мъжете и от 18 до 40 навършени години за жените. Отработването на временната трудова повинност става лично. По време тя трае 10 дни и се отбива не по-късно от 31 декември всяка година.

Лицата, които се явяват на работа с коли, теглени от животинска тяга, работят 5 дни, а тези, които се явяват на работа с моторни превозни средства, ще работят съобразно нормите за превоза, които подробно ще бъдат установени в правилника за прилагането на този закон.

В предлагания законопроект се предвижда едно разширение на възрастта за подлежащите на временна трудова повинност лица в сравнение със стария закон. Това разширение, както в минималната, тъй и в максималната възраст, намирам за правилно и целесъобразно, защото е съобразно с времето, когато гражданите са най-работоспособни, и защото в бъдеще ние ще градим всичките си надежди и всичкото си упование върху общественостопанския труд от гражданите на нашата Народна република — ще градим за себе си и за светлото бъдеще на народа си.

Подлежащите на временна трудова повинност лица могат, вместо да я отработят, да я откупят с пари. Размерът на откупа се определя всяка година от Министерския съвет по доклад на министъра на комуналното стопанство, а общинските народни съвети ежегодно определят процента на лицата, които могат да се откупват.

Откупването е мърка много уместна и целесъобразна, защото с набраните по този начин средства ще могат да се наемат работници-специалисти за извършване на ония работи, където са необходими знанията, уменията и опитът на по-квалифицирани работници.

Законопроектът поставя на временната трудова повинност основната задача да реализира и осъществи плановите съста-

вещи от съответните народни съвети, които планове са и трябва да бъдат в пълна хармония с предвижданията на общия държавен народостопански план.

Тази хармония не само в предвижданията, но и в провеждането на мероприятията налага да се работи паралелно както на местните, тъй и на държавните обекти, защото и едините, и другите имат за крайна цел постигане общото благоденствие на целия народ.

Тъкмо затова законопроектът предвижда най-малко 25% от подлежащите на временна трудова повинност пешаци и колари ежегодно да отработват същата в натура по поддържането, поправката и направата на държавните пътища в района на съответната община, като по този начин се предотвратява стремжът към избиване в безполезен локален патриотизъм, защото нашият път е да вървим от общото благоденствие към частното, а не обратното.

Успехът на работата безспорно зависи от добрата организация на работата и правилното уреждане на взаимоотношенията и задълженията на разните служебни места и лица. Законопроектът гарантира този успех, като урежда, общото ръководство и надзорът върху цялата временна трудова повинност да принадлежат на Министерството на комуналното стопанство и благоустройството, а за работите по държавните пътища — на Министерството на строежите и пътищата, чрез съответните служби при народните съвети.

От името на моите другари заявявам, че по принцип одобряваме и ще гласуваме законопроекта за временната трудова повинност. (Ръкоплескания)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Има думата народният представител Диню Тодоров.

Диню Тодоров (з): Другарки и другари народни представители! Както се казва в мотивите към проектозакона за временната трудова повинност, не се касае да изменение и допълнение на досегашния закон от 1938 г., а за съвършено нов закон за временната трудова повинност, тъй като досега действащият претърпя редица изменения и допълнения с оглед на една друга политическа, обществена и стопанска действителност.

В мотивите също така се подчертава, че при народната власт на Отечествения фронт, при нашата нова държавна организация съществуващият закон е вече непригоден. В неговите рамки безспорно не могат да намерят отражение големите трудови достижения, а в предлагания нов проектозакон за временната трудова повинност безспорно ще намерят отражение тия трудови достижения на новото планоностроителство, новите насоки на демократичното развитие на страната ни по пътя на социализма.

При днешния подем трябва да се изхожда от подлжението, че временната трудова повинност е задължение на гражданите да вложат труда си в обществено полезна работа.

Друг един важен и съществен принцип е, че при решаване на въпросите за устройството и задачите на временната трудова повинност се изисква вече едно цялостно преработване на правилата, които уреждат самия институт временна трудова повинност, като всяка дейност се извършва планоно, съобразно с държавния стопански план.

Основно положение в законопроекта е, че всички граждани, български поданици и чужденци, в територията на република България подлежат на временна трудова повинност — от 18 до 45 навършени години за мъжете и от 18 до 40 навършени години за жените. Новото тук е възрастта на мъжете. Докато при стария закон възрастта беше от 20 до 45 години, сега тук е от 18 до 45 години. Възстановява се и едно минало положение, че жените подлежат на временна трудова повинност, което някога в България беше премахнато от противонародните правителства и намесата на някоя чужда ръка.

Аз няма да се спирам подробно на чл. 1 и другите членове от законопроекта. Чл. 2 урежда всичките случаи на освобождаване заднаги от временна трудова повинност; членове 3 и 4 изразяват дейностите и уреждат въпроса за ръководството и надзора; членове 5, 6, 7, 8 и 9 уреждат въпроса за отработването и откупването; а следващите членове съдържат наказателните и заключителни разпоредения.

Един важен елемент се съдържа в забележката към чл. 5. Това е положение, че, при случаи на бедствия се възлага на народните съвети да свикват за извънредна трудова помощ до 5 дни подлежащите на временна трудова повинност през годината.

Другарки и другари народни представители. Има и друг забележителен момент в новия закон за временната трудова повинност. Така например за отбелязване е, че на ония, които отбиват повинността си с добитък и коли, при повреда им се заплаща обезщетение в размери, определени от съответните народни съвети.

Другарки и другари народни представители! При това ново строителство и всеотранно демократично развитие на нашия народ ние ще имаме едно блестящо приложение на трудовия принцип чрез настоящия закон. Нека да си припомним, че когато имахме единственото народно правителство след войните, през 1918 г., при управлението на Българския земеделски народен съюз, управлението на Александър Стамболийски, ние имахме едно начало на трудови закони, като например закона за трудовата повинност, който наистина беше стъпка към едно ново строителство и един организиран подем.

Както тогава, така и след 9 септември известни реакционни елементи, известни реакционни среди оспорваха нашите трудови успехи. Те усмиваха някога законите на Стамболийски, на народното правителство на Стамболийски, като казваха, че създава прости закони. Тези буржоазни и реакционни среди, врагове на нашите политически партии и организации, а днес врагове на Отечествения фронт, се срамуваха от труда.

Но трябва да отбележим, че ако до вчера те осмиваха и бригадирското движение, макар то да е високо патриотично движение, днес вече известни елементи от тия среди започнаха да го уважават и се съгласиха — уверени сме, че ще се съгласят и други, които досега са били врагове на Отечествения фронт — че има големи трудови достижения. В утрешния ден те напълно ще се съгласят, че новото строителство, че бригадирското движение, че нашите закони, като закона за временната трудова повинност, ще изиграят историческа роля в новото строителство на младата република България.

И наистина нашият трудов народ от села и градове, нашата славна демократична младеж се закали вече в големите трудови достижения чрез всенародното патриотично бригадирско движение. Днес нашият народ с напрегнати сили на стопанския фронт гради своето бъдеще под мъдрото ръководство на другаря Димитров по пътя на социализма. С усилията на българския народ в нашата родина ще никнат всеки ден държавни народни предприятия, нашите села и градове ще се благоустроят, електрифицират и процъфтяват за благоденствието на народа и на Народната република България.

От името на парламентарната група на Българския земеделски народен съюз заявявам, че ще гласуваме единодушно законопроекта заедно с направените от законодателната комисия предложения. (Ръкоплескания)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Няма записани оратори. Ще пристъпим към гласуване на законопроекта за временната трудова повинност. Ония другари народни представители, които приемат по принцип, на първо четене, прочетения законопроект за временната трудова повинност, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Има думата другарят министър на комуналното стопанство и благоустройството.

Министър Петър Каменов: Другари народни представители и представители! Поради това, че законопроектът не предизвиква големи и противоречиви разисквания, аз ви моля да приемете, съгласно чл. 56 от правилника за вътрешния ред на Великото народно събрание, да бъде гласуван, по спешност, и на второ четене.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Има предложение от др. министър на комуналното стопанство и благоустройството, законопроектът за временната трудова повинност да бъде гласуван, по спешност, и на второ четене. Ония другари народни представители, които са съгласни с това предложение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля докладчика да докладва законопроекта на второ четене.

(Заглавието и членове 1—23 от законопроекта, заедно с предложенията на законодателната комисия, докладвани от докладчика на комисията Цоло Кръстев, се приеха без изменение и без разисквания.)

Пристъпваме към разглеждане на последната точна, четвърта, от дневния ред:

Второ четене на законопроекта за лова.

Моля докладчика да докладва законопроекта.

Докладчик Георги Божков (з): (Чете)

ЗАКОН

за лова.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които приемат заглавието на законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Георги Божков (з): (Чете)

«I. Общи положения»

Законодателната комисия предлага:

«Вместо «I», пред заглавието «Общи положения» да се сложи «Глава I».

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които приемат горното заглавие, с предложението на законодателната комисия, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Георги Божков (з): (Чете)

«Чл. 1. Всички животни — бозайници и птици, които се намират постоянно или временно в пределите на Народната република България в диво състояние на свобода, са собственост на държавата и носят общо название «дивеч».

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които приемат чл. 1, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Георги Божков (з): (Чете)

«Чл. 2. Дивечът се дели на две групи: полезен и вреден. Полезният дивеч се дели на полезен дивеч, предмет на лов, и полезен дивеч, забранен за лов.

Разпределението на дивеча между изброените категории става с правилника.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които приемат чл. 2, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Георги Божков (з): (Чете)

«Чл. 3. Министърът на земеделието и горите може да разрешава, забранява или ограничава лова на някои видове дивеч, да определя режима, средствата и начина за ловуване, да определя условията за развъждането на дивеч с промишлена цел и да ограничава внасянето на дивеч в страната.»

Законодателната комисия предлага: «Чл. 3 се допълня и преработва, както следва: «Министърът на земеделието и горите може да разрешава, забранява или ограничава лова на някои видове дивеч, да определя режима (сроковете, средствата, начина на ловуване и др.), да определя условията за развъждане на дивеч с промишлена цел и да ограничава внасянето на дивеч в страната със заповеди, обнародвани в «Държавен вестник».

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които приемат чл. 3 с предложението на законодателната комисия, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Георги Божков (з): (Чете)

«II. Разрешения за ловуване»

Законодателната комисия предлага: «Вместо «II», пред заглавието «Разрешения за ловуване» да се сложи «Глава II».

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които приемат горното заглавие, с предложението на законодателната комисия, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Георги Божков (з): (Чете)

«Чл. 4. Правото за ловуване се добива въз основа на специални разрешения — билет за лов, чиято стойност се определя ежегодно в бюджета на държавата.

Билетите за лов на българските граждани, членове на ловно-рибарските дружества, се издават от съответния директор на горското стопанство, а на чужденците — нечленове — от Министерството на земеделието и горите със съгласието на Министерството на вътрешните работи.

Билетът за лова важи за една календарна година.»

Законодателната комисия предлага: «Член 4 се преработва, както следва: «Правото за ловуване се добива само от български граждани, членове на ловно-рибарските дружества, въз основа на специални разрешения — билет за лов, издавани от съответния директор на горското стопанство. На чужденците билет за лов се издава от Министерството на земеделието и горите със съгласието на Министерството на вътрешните работи.

Стойността на ловния билет се определя ежегодно от бюджета на държавата. Ловният билет важи за една календарна година.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които приемат чл. 4, с предложението на законодателната комисия, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Георги Божков (з): (Чете)

«Чл. 5. Условията за издаване на билет за лов, както и правата и задълженията, които той създава, се определят с правилника.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които приемат чл. 5, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Георги Божков (з): (Чете)

«Чл. 6. Министерството на земеделието и горите издава безплатни билети за лов на:

а) на служителите на оперативна работа по горите, лова и рибарството;

б) за следващи по лесовъдство ученици, студенти и стажанти-лесовъди със срок за 15 дни, и то само веднъж в годината.»

Законодателната комисия предлага: «В чл. 6 след думите «за лов» думата «на» се заличава; а в точка «б» думата «за» се заменя с думата «на».

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които приемат чл. 6, с предложението на законодателната комисия, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Георги Божков (з): (Чете)

«Чл. 7. Забранява се на лица без ловни билети или други разрешителни да притежават ловни пушки, или ако притежават такива, те трябва да бъдат запечатани от горската или ловна власт.

Министерството на земеделието и горите разрешава на ловните служители при ловните станции, ловни стопанства и др. да употребяват ловни пушки за изгребление на вредния дивеч, когато интересите на стопанството налагат.»

Законодателната комисия предлага: «В чл. 7, алинея първа, на края думите «горската или ловна власт» се заменят с думите: «органите на службата по лова».

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които приемат чл. 7, с предложението на законодателната комисия, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Георги Божков (з): (Чете)

«III. Управление, надзор и стопанисване»

Законодателната комисия предлага: «Вместо «III», пред заглавието «Управление, надзор и стопанисване» да се сложи «Глава III».

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които приемат горното заглавие, с предложението на законодателната комисия, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Георги Божков (з): (Чете)

«Чл. 8. Ръководството по уредбата, стопанисването и надзора на ловното стопанство принадлежи на Министерството на земеделието и горите, респективно органите на горската или ловна власт.

При Министерството на земеделието и горите, респективно отдела за лова и рибарството, се учредява ловно-рибарски съвет, който прави предложение и препоръки по ловното стопанство.»

Законодателната комисия предлага: «В чл. 8, алинея първа, на края думите: «горската или ловна власт» се заменят с думите «служба по лова».

Алинея втора на същия член се изменя така: «При Министерството на земеделието и горите се учредява ловно-рибарски съвет, който прави предложения и препоръки по ловното стопанство.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които приемат чл. 8, с предложението на законодателната комисия, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Георги Божков (з): (Чете)

«Чл. 9. Уредбата на ловното стопанство в административните и технически единици се извършва от съответните служби по лова, съобразно разпореденията на Министерството на земеделието и горите.»

Законодателната комисия предлага: «В чл. 9 думата «единици» се заменя с думата «поделения».

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които приемат чл. 9, с предложението на законодателната комисия, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Георги Божков (з): (Чете)

«Чл. 10. Надзорът върху ловуването и опазването на дивеча се възлага на горската и ловна милиция, милицията, полската милиция, акцизните и митническите милиционери, общинските служители, служителите при предприятието «Държавни гори», членовете на Ловно-рибарския съюз и членовете на Съюза за защита на природата.»

Законодателната комисия предлага: «Чл. 10 се преработва така: «Надзорът върху ловуването и опазването на дивеча се възлага на горската и ловна милиция, народната милиция, полската милиция, акцизната и митническата милиция, служителите при общинските народни съвети, служителите при предприятието «Държавни гори», членовете на Ловно-рибарския съюз и членовете на Съюза за защита на природата.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които приемат чл. 10, с предложението на законодателната комисия, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Георги Божков (з): (Чете)

«Чл. 11. По предназначение и начин на стопанисване дивечоразвъдните места се разделят на ловни станции, ловни развъдници и ловни стопанства.

Дивечоразвъдните места се определят от съответната служба по лова при Министерството на земеделието и горите и се утвърждават от министъра на земеделието и горите.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които приемат чл. 11, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Георги Божков (з): (Чете)

«Чл. 12. За обзавеждане дивечоразвъдните места държавата отпуска необходимите площи за безплатно ползуване, а също и безплатен дървен материал за постройките и съоръженията в границите на горите.

Разрешава се без заплащане на такса добиването на необходимите фуражи от горите за дивеча и разработване на необходимите площи за засяване с фуражни храни.

Служителите на оперативна работа по лова се приравняват по права относно безплатно използване на държавни места за разработване и получаване дърва от горите и др. със служителите по горите.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които приемат чл. 12, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Георги Божков (З): (Чете)

«Чл. 13. Пашата на домашен добитък е ловните станции се забранява.

Пашата в горите на постоянните ловни развъдници и ловните стопанства се забранява от 1 април до 1 юли. През останалото време на годината, по решение на съответната служба по лова в околността, може да се допусне паша в същите гори само ако условията за това позволяват. Забранява се допускане на овчарски кучета в ловните станции и из горите на ловните развъдници и ловни стопанства.»

Законодателната комисия предлага: «В чл. 13, алинея първа, думата «домашен» се заличава, а думата «е» се заменя с думата «в».

Алинея втора на същия член се изменя, както следва: «Условията и сроковете за паша в горите на постоянните ловни развъдници и ловните стопанства се определят със заповед от министъра на земеделието и горите.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които приемат чл. 13, с предложението на законодателната комисия, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Георги Божков (З): (Чете)

«IV. Поощряване изстребването на вредния дивеч»

Законодателната комисия предлага: «Вместо «IV», пред заглавието «Поощряване изстребването на вредния дивеч» се поставя «Глава IV».

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които приемат горното заглавие, с предложението на законодателната комисия, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Георги Божков (З): (Чете)

«Чл. 14. Всеки, който убие по какъвто и да е начин вреден дивеч: вълци, соколи, ястреби, свраки и сиви врани или развали гнездата на поменатите, се възнаграждава по тарифа, определена от министъра на земеделието и горите в съгласие с министъра на финансите.

Министерството на земеделието и горите може да предвиди с мотивирана заповед парични награди и други отличия за лица, проявили се при унищожаването на вредни животни.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които приемат чл. 14, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Георги Божков (З): (Чете)

«Чл. 15. Всеки ловец, за да поднови билета си за лов, е длъжен да убие през течение на ловната година вредни животни, видът и броят на които се определя ежегодно от министъра на земеделието и горите по предложения на Ловно-рибарския съюз.»

Законодателната комисия предлага: «Чл. 15 се заличава.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които приемат предложението на законодателната комисия, чл. 15 да се заличи, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Георги Божков (З): (Чете)

«V. Търговия с убит дивеч, дивечови кожи и жив дивеч»

Законодателната комисия предлага: «Вместо «V», пред заглавието «Търговия с убит дивеч, дивечови кожи и жив дивеч» се поставя «Глава V».

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които приемат горното заглавие, с предложението на законодателната комисия, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Георги Божков (З): (Чете)

«Чл. 16. Законно убитият дивеч до определените от правилника норми принадлежи на ловеца, който го е убил.

Ловецът може да подари или да продаде убития от него дивеч, ако последният не надминава определените годишни норми.

За убития едър дивеч ловците заплащат такси, определени в правилника.»

Законодателната комисия предлага: «Чл. 16 става чл. 15. В алинея първа думите «в правилника» се заличават, а в алинея трета думите «в правилника» се заменят с думите: «с заповед на министъра на земеделието и горите».

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които приемат чл. 15, с предложението на законодателната комисия, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Георги Божков (З): (Чете)

«Чл. 17. Забранява се на лица, неснабдени с ловни билети, да продават дивеч и дивечови кожи, кожи, добити от ферми за промишлен дивеч, или кожите на вреден дивеч, убит от стопаните при защита на земеделските и други стопанства, могат да бъдат продавани след предварително пломбиране.

Кожите, които ловците задържат за своя потреба и се предават за обработка, трябва да бъдат пломбирани. За пломбирането не се заплаща такса.»

Законодателната комисия предлага: «Чл. 17 става чл. 16. След думата «дивечови кожи» се поставя точката. Изречението, което следва, започва с думите: «Кожите, добити» и пр. В алинея втора на същия член във фразата «се предават» думата «се» се заличава.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които приемат чл. 16, с предложението на законодателната комисия, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Георги Божков (З): (Чете)

«Чл. 18. Правото да събира и закупува дивечови кожи принадлежи на държавата или държавни предприятия.

Частни лица могат да закупуват дивечови кожи само за своя потреба и след предварително пломбиране.»

Законодателната комисия предлага: «Чл. 18 става чл. 17. На края на алинея първа думите «или държавни предприятия» се заличават.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които приемат чл. 17, с предложението на законодателната комисия, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Георги Божков (З): (Чете)

«Чл. 19. Дивечът и дивечовите кожи, предназначени за продажба и подаряване, трябва да бъдат пломбирани срещу заплащане на съответните такси, определени ежегодно от министъра на земеделието и горите. Таксите се внасят на държавен приход.

Продажбата на дивеч може да продължи най-много до три дни след забраната на лова на съответния вид дивеч.»

Законодателната комисия предлага: «Чл. 19 става чл. 18.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които приемат чл. 18, който става чл. 17, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Георги Божков (З): (Чете)

«VI. Ловна статистика и изучавания»

Законодателната комисия предлага: «След чл. 19, който става чл. 18, заглавието «VI. Ловна статистика и изучаване» се заличава.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които приемат предложението на законодателната комисия, да се заличи прочетеното заглавие, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Георги Божков (З): (Чете)

«Чл. 20. Всеки ловец е длъжен да води статистика за ловните излети и убийтия дивеч и да предава данните в определените срокове.»

Законодателната комисия предлага: «Чл. 20 става чл. 19.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които приемат чл. 19, който става чл. 18, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Георги Божков (З): (Чете)

«VII. Наказателни разпоредби

а) нарушения»

Законодателната комисия предлага: «Заглавието «VII. Наказателни разпоредби а) нарушения» се изменя, както следва: «Глава VI. Наказателни разпоредби».

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които приемат горното заглавие, с предложението на законодателната комисия, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Георги Божков (З): (Чете)

«Чл. 21. Които ловува без да притежава ловен билет, се наказва с глоба от 5.000 до 20.000 лв. Които във време на лов не носи със себе си ловния билет, се наказва с глоба от 500 до 1.000 лв.»

Законодателната комисия предлага: «Чл. 21 става чл. 20. Изречение второ на същия член става алинея втора.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които приемат чл. 20, с предложението на законодателната комисия, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Георги Божков (З): (Чете)

«Чл. 22. Които улови или убие в забранено време уловения по-долу дивеч, се наказва за всеки убит или уловен екземпляр, както следва:

а) за елен, кошута, дива коза, елен-лопатар и сърна с глоба от 50.000 до 100.000 лв. или с тъмничен затвор до една година, или и с двете наказания;

б) за златя, бяла, глухар, фазан, архар, цецлик и ласк с глоба от 20.000 до 50.000 лв. или тъмничен затвор до 6 месеца, или и с двете наказания;

в) за дива свиня — с глоба от 10.000 до 20.000 лв.;

г) за дива гъска, дива гатица, дрозда, лешарка, материна, гълъб, гургулица, лъштьдън и всички останали видове полски дивеч, предмет на лов — с глоба до 3.000 лв.

Убитият или уловен дивеч се изземва.»

Законодателната комисия предлага: «Чл. 22 става чл. 21. След точка «г» се прибавя следната нова алинея: «Със същото наказание се наказва и она, който без ловен билет в разрешено за лов време убие или улови посочения в тоя член дивеч.»

В последната алинея думата «изземва» се заменя с думата «конфискува».

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които приемат чл. 21, с предложението на законодателната комисия, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Георги Божков (з): (Чете)

«Чл. 23. Който пуска кучета-гончета из полето и горите в забранено време, се наказва с глоба от 1.000 до 3.000 лв.»

Законодателната комисия предлага: «Чл. 23 става чл. 22.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които приемат чл. 23, който става чл. 22, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Георги Божков (з): (Чете)

«Чл. 24. Който пуска добитък из горите в забранените за паша дивечоразвъдни места или пуска овчарски кучета из ловните станции, развъдни и ловни стопанства, се наказва с глоба от 2.000 до 10.000 лв., независимо от наказанието за извършено нарушение по закона за горите.»

Законодателната комисия предлага: «Чл. 24 става чл. 23 и добива следната редакция: «Който пуска добитък или овчарски кучета из горите в забранените за паша дивечоразвъдни места, се наказва с глоба от 2.000 до 10.000 лв., независимо от наказанието за извършване нарушението по закона за горите.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които приемат чл. 23, с предложението на законодателната комисия, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Георги Божков (з): (Чете)

«Чл. 25. Лице, което държи ловна пушка незапечатана от съответната власт, без да има билет за лов или друго разрешително, се наказва с глоба от 2.000 до 5.000 лв.»

Законодателната комисия предлага:

«Чл. 25 става чл. 24.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които приемат чл. 25, който става чл. 24, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Георги Божков (з): (Чете)

«Чл. 26. Който улови или убие полезен дивеч, забранен за лов, развали гнезда или извади от тях яйцата и малките на всички видове полезен дивеч, се наказва с глоба от 500 до 3.000 лв. за всеки убит екземпляр, извадено яйце или развалено гнездо.»

Законодателната комисия предлага:

«Чл. 26 става чл. 25.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които приемат чл. 26, който става чл. 25, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Георги Божков (з): (Чете)

«Чл. 27. Който убие или улови диви животни, забранени за лов като рядност, развали гнездата им или извади от тях яйцата или малките, се наказва с глоба от 5.000 до 50.000 лв. за всеки убит екземпляр, извадено яйце или развалено гнездо.»

Законодателната комисия предлага:

«Чл. 27 става чл. 26.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които приемат чл. 27, който става чл. 26, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Георги Божков (з): (Чете)

«Чл. 28. Който улови малки еленчета, диви кози, сърнети и не ги предаде на най-близкото горско стопанство или ловно-рибарско дружество, се наказва с глоба от 1.000 до 5.000 лв. и животните се изземват.»

Законодателната комисия предлага:

«Чл. 28 става чл. 27. Думата «кози» става «козлета», а след думите «ли предаде» се добавят думите «в двеседмичен срок».

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които приемат чл. 27, с предложението на законодателната комисия, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Георги Божков (з): (Чете)

«Чл. 29. Ловец, който превиши установените норми за убит дивеч, се наказва да заплати за всеки убит екземпляр в повече от нормата глобата, предвидена в чл. 22.

Заловеният дивеч в повече от нормата се изземва.»

Законодателната комисия предлага:

«Чл. 29 става чл. 28. Думите «в чл. 22» се заменят с думите «в чл. 21», а в алинея втора думата «изземва» се заменя с думата «конфискува».

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които приемат чл. 28, с предложението на законодателната комисия, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Георги Божков (з): (Чете)

«Чл. 30. Лицата, натоварени да ловят или убиват дивеч, които злоупотребяват с даденото им право, се наказват с глоба от 2.000 до 5.000 лв. и дадените им позволителни се изземват.»

Законодателната комисия предлага:

«Чл. 30 става чл. 29 и думите «с глоба от 2.000 до 5.000 лв.» се заменят с думите «съгласно чл. 28».

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които приемат чл. 29, с предложението на законодателната комисия, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Георги Божков (з): (Чете)

«Чл. 31. Който ходи на лов в забранени места, се наказва, както следва:

а) в земеделски площи с глоба до 1.000 лв.;

б) в ловна станция, резерват, народен парк, ловен развъдник и ловно стопанство (в забранени ловни полета) — с глоба от 5.000 до 10.000 лв.

Същото наказание се налага и на ловец, който ловува в разрешените за лов дивечоразвъдни места без спазване правилника и разпоредбата за тях места.

Който убие дивеч в забранено място, но през разрешено за лов време, се наказва само с глобата, предвидена в чл. 22 за всеки убит екземпляр.

Изброените наказания се налагат независимо от наказанията за други извършени нарушения на настоящия закон.»

Законодателната комисия предлага:

«Чл. 31 става чл. 30 и в алинея трета думите «в чл. 22» се заменят с думите «в чл. 21», като в същата алинея след думата «екземпляр» точката се заличава и се добавят думите «и дивечът се конфискува».

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които приемат чл. 30, с предложението на законодателната комисия, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Георги Божков (з): (Чете)

«Чл. 32. Минаване на ловците през забранени за лов дивечоразвъдни места се допуска само по определените пътища и с разглобена или неготовна за бърза стрелба ловна пушка и завързани кучета-гончета. В противен случай се смята, че ловците правят лов и се наказват по чл. 31 от закона.»

Законодателната комисия предлага:

«Чл. 32 става чл. 31. Думите «правят лов» се заменят с думите «ловуват», а думите «по чл. 31» се заменят с думите «по чл. 30».

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които приемат чл. 31, с предложението на законодателната комисия, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Георги Божков (з): (Чете)

«Чл. 33. Който поврежда знаци, огради, хранилища и други съоръжения в дивечоразвъдните места, строени с цел за опазване, отглеждане и стопанисване на дивеча, се наказва с глоба от 3.000 до 10.000 лв., както и да заплати причинените повреди.»

Законодателната комисия предлага:

«Чл. 33 става чл. 32.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които приемат чл. 33, който става чл. 32, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Георги Божков (з): (Чете)

«Чл. 34. Който улови полезен дивеч със забранени средства и начини за лов, се наказва с глоба от 5.000 до 10.000 лв., независимо от наказанието за други извършени нарушения на настоящия закон. Заловените забранени предмети за лов се конфискуват.»

Законодателната комисия предлага:

«Чл. 34 става чл. 33. Думите «улови полезен дивеч с» се заменят с думата «употребява». След думите «за лов» запетайката се маха и се поставят думите «на полезен дивеч».

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които приемат чл. 33, с предложението на законодателната комисия, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Георги Божков (з): (Чете)

«Чл. 36. Който трови вреден дивеч без да е получил за това разрешение или бораи непредпазливо с отровата, се наказва с глоба от 2.000 до 5.000 лв., независимо от наказателната отговорност и обезщетението за нанесените щети.»

Законодателната комисия предлага:

«Чл. 36 става чл. 34. Думите «независимо от наказателната отговорност» се заменят с думите «независимо от отговорността за по-тежко престъпно деяние, ако такова е последвало, както».

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които приемат чл. 34, с предложението на законодателната комисия, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Георги Божков (з): (Чете)

«Чл. 35. Ловци до 50-годишна възраст, които не се явят на устроените задължителни гонки без уважителни причини, се наказват с глоба от 1.000 до 2.000 лв. Същото наказание се налага и на ония местни жители от 18 до 40-годишна възраст, които са определени от общинските власти да вземат участие в задължителните гонки като викачи и не се явят или изпратят свои заместници.»

Законодателната комисия предлага:

«Чл. 35 остава чл. 35.

След думата «явят» се добавят думите «без уважителни причини», а след думата «гонки» думите «без уважителни причини» се заличават; думите «общинските власти» се заменят с думите «надлежните органи на властта». След думата «или» се добавя думата «не».

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които приемат чл. 35, с предложението на законодателната комисия, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Георги Божков (з): (Чете)

«Чл. 37. Ловци, които не изпълняват задълженията си по чл. 15 от закона за лова, се лишават от право на ловни билети.»
Законодателната комисия предлага:
«Чл. 37 се заличава.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които приемат предложението на законодателната комисия, чл. 37 да се заличи, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Георги Божков (з): (Чете)

«Чл. 38. Ловец, който не записва навреме ловните сведения, не дава статистически сведения или дава неверни такива, не изпълнява нарежданията на Министерството във връзка със стопанисването на дивеча, се наказва с глоба от 500 до 1.000 лв.»

Законодателната комисия предлага:

«Чл. 38 става чл. 36.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които приемат чл. 38, който става чл. 36, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Георги Божков (з): (Чете)

«Чл. 39. Който продаде полезен дивеч и дивечови кожи не по реда, указан в закона, се наказва с глоба от 3.000 до 5.000 лв. Дивечът и дивечовите кожи се изземват и се продават на търг, а добитата сума се внася в полза на държавата.

Наказанията се удвояват, ако нарушенията са извършени през забраненото време за лов.»

Законодателната комисия предлага:

«Чл. 39 става чл. 37. Думата «полезен» се заличава, а второто изречение на алинея първа добива следната редакция: «Дивечът се изземва и продава на търг, а добитата сума се внася в полза на държавата; дивечовите кожи се предават на държавата» и пр.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които приемат чл. 37, с предложението на законодателната комисия, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Георги Божков (з): (Чете)

«Чл. 40. Който спомогне по какъвто и да е начин за укриване нарушенията на настоящия закон, се наказва с глоба от 2.000 до 5.000 лв., а ако е длъжностно лице, глобата се удвоява.»

Законодателната комисия предлага:

«Чл. 40 става чл. 38. И на края точката става запетая и се добавят думите: «независимо от отговорността за по-тежко престъпно деяние».

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които приемат чл. 38, с предложението на законодателната комисия, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Георги Божков (з): (Чете)

«Чл. 41. Нарушител, който при залавянето му се съпротивлява, побегне или откаже да предаде оръжието си или дивеча, се наказва за съпротива на орган на държавната власт съгласно чл. 145 от наказателния закон, независимо от наказанията за други извършени нарушения на настоящия закон.»

Законодателната комисия предлага:

«Чл. 41 става чл. 39.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които приемат чл. 41, който става чл. 39, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Георги Божков (з): (Чете)

«Чл. 42. Когато едно лице, след като е наказано веднаж за нарушение на този закон, извърши друго нарушение на същия, в продължение на две години, предвидената глоба за второто и следващите нарушения се удвоява, издаденото му разрешително за лов се отнема, а оръжието му се конфискува и предава на Дирекцията на народната милиция.»

Законодателната комисия предлага:

«Чл. 42 става чл. 40 и на края думите «Дирекция за народната милиция» се заменят с думата «държавата».

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които приемат чл. 40, с предложението на законодателната комисия, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Георги Божков (з): (Чете)

«б) констатиране на нарушенията и производство по делата»

Законодателната комисия предлага:

«Заглавието «б) Констатиране нарушенията и производство по делата» се заличава.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които приемат предложението на законодателната комисия, да се заличи прочетеното заглавие, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Георги Божков (з): (Чете)

«Чл. 43. За всяко нарушение на настоящия закон се съставя акт от служебните лица, поменати в чл. 10.

Актът се подписва от съставителя, от нарушителя и най-малко от един свидетел. В случай че нарушителят откаже да подпише акта, това се удостоверява върху самия акт с подписа на съответното длъжностно лице и поне на един свидетел.»

Законодателната комисия предлага:

«Чл. 43 става чл. 41.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които приемат чл. 43, който става чл. 41, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Георги Божков (з): (Чете)

«Чл. 44. Въз основа на съставените на нарушителите актове се налагат предвидените в закона наказания. Наказателните постановления се издават от министъра на земеделието и горите или упълномощени от него длъжностни лица.

За случаите, в които се предвижда наказание тъмничен затвор, актът се изпраща на съответния прокурор.

В случаите, когато наказанието следва да се наложи от министъра на земеделието и горите, актът се изпраща в министерството.

Ако се установи, че актът е неоснователен, той се оставя без последиствие, с мотивирана резолюция от длъжностното лице, на което принадлежи правото за налагане наказание.»

Законодателната комисия предлага:

«Чл. 44 става чл. 42. Второто изречение на алинея първа става алинея трета от същия член, а сегашните алинеи трета и четвърта се заличават.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които приемат чл. 42, с предложението на законодателната комисия, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Георги Божков (з): (Чете)

«Чл. 45. Препис от постановлението се връчва на нарушителя срещу разписка.

Постановлението може да бъде обжалвано чрез съответното длъжностно лице, което го е издало, в двеседмичен срок от връчването по реда и начина, предвидени в кн. VI, гл. V, от закона за наказателното съдопроизводство.

В апелативната жалба обвиняемият посочва само ония доказателства, показани при подписването на акта, ако е поканен да посочи такива.»

Законодателната комисия предлага:

«Чл. 45 става чл. 43. Алинея трета на същия член се заличава.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които приемат чл. 43, с предложението на законодателната комисия, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Георги Божков (з): (Чете)

«Чл. 46. Наказателните постановления, с които се налага само глоба до 5.000 лв., не подлежат на обжалване.»

Законодателната комисия предлага:

«Чл. 46 става чл. 44 и след думите «5.000 лв.» се добавят думите «или конфискация до размер на 5.000 лв. поотделно».

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които приемат чл. 44, с предложението на законодателната комисия, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Георги Божков (з): (Чете)

«Чл. 47. Актовете по нарушение указа за лова съставляват пълно доказателство пред съдилищата, но на нарушителите не се забранява в допусканите от указа случаи да доказват тяхната невярност.

Проверката на тия актове става само от свидетелите, които са ги подписали, или от посочените такива при подписването им.»

Законодателната комисия предлага:

«Чл. 47 се заличава.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които приемат предложението на законодателната комисия, чл. 47 да се заличи, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Георги Божков (з): (Чете)

«Чл. 48. Когато длъжностните лица, поменати в чл. 10 от настоящия закон, заловят някой нарушител на закона за лова,

задържат оръжието и другите веществени доказателства и ги предават на най-близкото лесничество, горско стопанство или общинско управление срещу разписка. Задържаните вещи се съхраняват до поискване от надлежния съд или докато постановлението или присъдата влязат в законна сила.

За нарушение на членове 21 (алинея първа), 22, 25, 27 и 29 от закона, оръжието, с което е извършено нарушението, се изземва в полза на държавата.

Дивечът, заловен при нарушението, се изземва и продава незабавно на търг. Добитата сума от продажбата на дивеча се внася в държавното съкровище.

Ако нарушителят бъде оправдан, сумата, добита от продажбата на взетия дивеч, и задържаното оръжие се връщат, и то ако съдът изрично е постановил връщането. Когато наказателното постановление влезе в законна сила и ако за извършеното нарушение не се предвижда конфискация на ловното оръжие или дивеча, оръжието и получената от продажбата на дивеча сума се връщат на правоимащия.

Законодателната комисия предлага:

«Чл. 48 става чл. 45. Думите «общинско управление» се заменят с думите «общински народен съвет», след думата «надлежния съд» се слага запетайка, а думата «или» се заличава. На края на първата алинея точката се заличава и се добавят думите: «или докато по акт бъде отказано издаването на постановление».

Алинея втора на същия текст добива следната редакция: «За нарушение на членове 20, алинея първа, 21, 24, 26 и 28 от закона оръжието, с което е извършено нарушението, се конфискува в полза на държавата.»

Алинея четвърта на същия текст добива следната редакция: «Ако нарушителят бъде оправдан или ако по акта бъде отказано да се издаде постановление, сумата, добита от продажбата на иззетия дивеч и задържаното оръжие, се връща. Ако с наказателното постановление не е поставено конфискация на ловното оръжие или дивеча, оръжието и получената от продажбата на дивеча сума се връщат на правоимащия.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които приемат чл. 45, с предложението на законодателната комисия, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Георги Божков (з): (Чете)

«Чл. 49. Искане за връщане на сумата от продажбата на убития дивеч и връщане на задържаното оръжие се просрочва след изтичането на една година от влизане на присъдата или постановлението в сила.»

Законодателната комисия предлага:

«Чл. 49 става чл. 46, а на края точката се заличава и се добавят думите: «от датата на резолюцията, с която е отказано да се издаде постановление по акта.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които приемат чл. 46, с предложението на законодателната комисия, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Георги Божков (з): (Чете)

«Чл. 50. Нарушенията по настоящия закон се покриват с давност, ако не са констатирани с акт в срок от една година от датата на извършване на решението.»

Законодателната комисия предлага:

«Чл. 50 става чл. 47 и на края думата «решението» се заменя с думата «нарушението».

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които приемат чл. 47, с предложението на законодателната комисия, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Георги Божков (з): (Чете)

«Чл. 51. Всяко частно и длъжностно лице, което открие нарушение на закона за лова, получава 10% от глобата, която бъде събрана от нарушителя.»

Законодателната комисия предлага:

«Чл. 51 се заличава.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които приемат предложението на законодателната комисия, чл. 51 да се заличи, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Георги Божков (з): (Чете)

«VIII. Преходни положения.»

Законодателната комисия предлага:

«Вместо «VIII», пред заглавието «Преходни положения» да се сложи «Глава VII».

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които приемат горното заглавие, с предложението на законодателната комисия, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Георги Божков (з): (Чете)

«Чл. 52. Ловните билети, които са издадени от 1 юли 1947 г., важат до 31 декември същата година. Стойността на тия билети е 350 лв. и се внася на държавен приход по съответния параграф от бюджета на държавата.»

Законодателната комисия предлага:

«Чл. 52 става чл. 48. Думите «които са» се заличават. На края се добавя следното изречение: «От 1 януари 1948 г. издаваните ловни билети важат за една календарна година.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които приемат чл. 48, с предложението на законодателната комисия, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Георги Божков (з): (Чете)

«Чл. 53. За прилагане на настоящия закон Министерството на земеделието и горите ще издава правилник, който се одобрява от министъра на земеделието и горите.»

Законодателната комисия предлага:

«Чл. 53 става чл. 49 и добива следната редакция: «Министърът на земеделието и горите издава правилник за приложението на настоящия закон.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които приемат чл. 49, с предложението на законодателната комисия, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Георги Божков (з): (Чете)

«Чл. 54. Настоящият закон отменява закона за лова от 25 януари 1926 г. и измененията му, както и всички закони, правилници и наредби, които му противоречат.»

Законодателната комисия предлага:

«Чл. 54 става чл. 50 и думите «правилници и наредби» се заличават.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които приемат чл. 50, с предложението на законодателната комисия, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Има думата министърът на земеделието и горите.

Министър Георги Трайков: Аз не зная по какви съображения законодателната комисия не е взела под внимание препоръките на народния представител Раденко Видински, които се отнасят до ловните кучета. Така както е приет чл. 7, той дава възможност на общинските управи да взимат такса — която управа колкото си иска. Вие знаете, че за луксозните кучета се взимат по 5.000 лв. и 10.000 лв. такси. При такова положение ние ограничаваме ловците да имат кучета.

Андрей Пенев (к): Да ги няма кучетата! (Смях)

Министър Георги Трайков: Аз съм сигурен, че биха се намерили хора, като Андрей Пенев, които да кажат: «Да няма кучета!» И ще слагат и 10.000 лв. такса на ловджийските кучета. А вие знаете, че лов без кучета не може. Има дами, които водят луксозни кучета, но тези кучета не могат да се сравнят с ловджийските кучета. Аз разбирам за тези луксозни кучета да се взимат 10, 20 и 30 хиляди лева, но за едно ловджийско куче да се взима такса не е правилно.

Министерството предлага да се прибави следният текст към чл. 7: «Ловните кучета, притежани на ловци, се освобождават от всякакви такси, ако са декларирани.»

Ако един ловец не е декларирал кучето си и няма правото на ловец, той ще си плаща на общо основание такса като за луксозно куче.

Аз моля докладчика да се съгласи да се направи това изменение, защото долу ще имаме маса недоразумения с общинските управи, а заедно с това ще ограничим ловците да ловуват. Не съм съгласен с др. Андрей Пенев, че може да се прави лов без кучета.

Андрей Пенев (к): За луксозните кучета става дума, не за ловджийските.

Министър Георги Трайков: То е друг въпрос.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ако се касае за една редакционна поправка, правилникът дава възможност, 24 часа след като законопроекът се приеме на второ четене, да се направи предложение.

Министър Георги Трайков: Аз го правя веднага.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Правилникът дава тази възможност, ако се касае за преработване на текст, приет вече на второ четене.

Министър Георги Трайков: Законопроектът не е приет още анблук.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Той е приет на второ четене.

Министър Георги Трайков: Изцяло не е приет.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Зависи дали комисията ще се съгласи.

Министър Георги Трайков: Аз поставям този въпрос пред Парламента. Аз смятам, че Парламентът може да реши да се приеме или отхвърли предложението на министъра или на законодателната комисия.

Обаждат се: Правилно.

Министър Георги Трайков: Предложението на законодателната комисия не е закон. И обратно, което предложение не е

закон. Аз поставям този въпрос пред Парламента за разглеждане. Ако законодателната комисия е допуснала една грешка, Парламентът не е длъжен да я приеме.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Министърът на земеделието и горите предлага, към чл. 7 да се прибави нова алинея втора със следния текст: «Ловните кучета, притежание на ловци, се освобождават от всякакви такси, ако са деклариранни.»

Министър Георги Трайков: Ако са ловни; защото всеки може да каже, че е ловец, без да е такъв.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Докладчикът на законодателната комисия съгласен ли е с това предложение?

Докладчик Георги Божков (з): Аз лично съм съгласен, защото ние нямахме възможност да разгледаме този въпрос поради това, че горестружката е заета с разглеждането на законопроекта за висшето образование.

Министър Георги Трайков: Вчера предоставихме този въпрос да го разгледа законодателната комисия. Когато днес се постави въпросът и се направиха тези възражения, които направиха другарите Раденко Видински и Кръстю Недков в министерството, законодателната комисия каза, че няма време да разгледа този въпрос и оставила тъй да мине. Аз смятам, че това би било една голяма грешка. Обезателно ще се наложи след няколко дни да внесем предложение за изменение на този закон, което може да се избегне с приемането на това предложение, което правя. Народното събрание може да реши това.

Докладчик Георги Божков (з): Да се постави на гласуване.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Докладчикът съгласен ли е с това предложение?

Докладчик Георги Божков (з): Да.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Докладвайте предложението.

Докладчик Георги Божков (з): Има предложение от др. министър на земеделието и горите, към чл. 7 да се прибави следната нова, втора, алинея: «Ловните кучета, притежание на ловци, се освобождават от всякакви такси, ако са деклариранни като такива», като алинея втора става алинея трета.

Подпредседател: Д-р ГЕОРГИ АТАНАСОВ

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Другари народни представители! Когато на второ четене се иска изменение на един текст, прави се писмено предложение. Предложението е направено писмено.

По този въпрос трябва да се открият разисквания, понеже на второ четене се иска да се направи допълнение на един текст. Аз откривам разисквания по направеното предложение. Които народни представители искат думата, могат да я вземат.

Обаждат се: Няма такива.

Илия Игнатов (к): Аз правя предложение да се приеме предложението на др. министър за допълнение на чл. 7 от закона.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Друг някой иска ли думата?

Обаждат се: Няма други. Да се гласува.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Няма други желаещи да вземат думата. В такъв случай предлагам на гласуване предложението на министъра на земеделието и на докладчика, който се съгласява с това предложение, към чл. 7 да се прибави нова, втора, алинея със следното съдържание: «Ловните кучета, притежание на ловци, се освобождават от всякакви такси, ако са деклариранни като такива», като алинея втора става алинея трета.

Ония народни представители, които са съгласни с това предложение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема. (Оживление)

Другари народни представители! Дневният ред на днешното заседание е изчерпан.

Бюрото предлага, следващото заседание на Великото народно събрание да стане утре, четвъртък, 15 ч., при следния дневен ред:

1. Първо четене на законопроекта за народната просвета.

2. Първо четене на законопроекта за задължително застраховане на държавни и обществени имоти срещу щети от пожар.

Ония народни представители, които са съгласни с този дневен ред, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Вдигам заседанието.

(Вдигнато в 19 ч. 30 м.)

Секретар: ТОДОР ТИХОЛОВ

Началник на стенографите: ТОДОР АНГЕЛИЕВ